

Βρυξέλλες, 8 Ιουλίου 2026
(OR. en)

11376/26

AGRI 560
AGRIORG 90
AGRIFIN 138
AGRISTR 38
ENV 921
POLCOM 275
VETER 115

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	7 Ιουλίου 2026
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2026) 576 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Στρατηγική της ΕΕ για το ζωικό κεφάλαιο

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2026) 576 final.

σνημμ.: COM(2026) 576 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 7.7.2026
COM(2026) 576 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Στρατηγική της ΕΕ για το ζωικό κεφάλαιο

{SWD(2026) 576 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κτηνοτροφία αποτελεί μία από τις παλαιότερες δραστηριότητες της ανθρωπότητας. Από τότε που τα ζώα εξημερώθηκαν για πρώτη φορά πριν από περισσότερα από 10 000 χρόνια, έχει διαδραματίσει καίριο ρόλο στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη των πολιτισμών. Ανά τους αιώνες, η κτηνοτροφία δεν έχει αποτελέσει μόνο αναπόσπαστο μέρος του συστήματος τροφίμων μας. Έχει επίσης στηρίξει τα ευρωπαϊκά μέσα βιοπορισμού, έχει εξελιχθεί σε ραχοκοκαλιά των αγροτικών οικονομιών καθώς και σε χαρακτηριστικό στοιχείο των τοπίων μας.

Στη σημερινή Ευρώπη, η κτηνοτροφία είναι μια πολυδιάστατη και σύνθετη οικονομική δραστηριότητα που αντιπροσωπεύει περίπου το 40 % της γεωργικής προστιθέμενης αξίας της ΕΕ και δημιουργεί κύκλο εργασιών ύψους 400 δισ. EUR ετησίως. Έχει ισχυρό κοινωνικό και εδαφικό αντίκτυπο: απασχολεί περίπου 7 εκατομμύρια άτομα και βασίζεται σε 4 εκατομμύρια γεωργικές εκμεταλλεύσεις κατανεμημένες σε ολόκληρη την έκταση της Ευρώπης, συχνά σε περιοχές με περιορισμένες εναλλακτικές οικονομικές δραστηριότητες. Από τα αλπικά βοσκοτόπια έως τις ανατολικές παραμεθόριες περιοχές, από τις αρκτικές περιοχές έως τα δάση σκληροφύλλων που χρησιμοποιούνται για βοσκή (dehesas) στον νότο, και τις εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ, καθώς και τα νησιά της Μεσογείου, οι αγροτικές περιοχές της Ευρώπης εξαρτώνται από την κτηνοτροφία για την επιβίωσή τους. Διαδραματίζοντας καίριο ρόλο στη διατήρηση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές και στην οικονομική ζωτικότητα τους, η κτηνοτροφία συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για την ασφάλεια και την ετοιμότητα. Οι περιοχές στα ανατολικά σύνορα της Ευρώπης διατρέχουν υψηλό κίνδυνο εγκατάλειψης της γης, σε συνδυασμό με ταχεία μείωση του ζωικού κεφαλαίου, γεγονός που μειώνει περαιτέρω την ανθεκτικότητα των εν λόγω περιοχών όσον αφορά την αντιμετώπιση κρίσεων και κινδύνων για την ασφάλεια ⁽¹⁾.

Ο κτηνοτροφικός τομέας της ΕΕ διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας, παρέχοντας πρωτεΐνες υψηλής ποιότητας, όχι μόνο στην ΕΕ αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο, με θετικό εμπορικό ισοζύγιο για την ΕΕ και αυξανόμενη ζήτηση για προϊόντα της ΕΕ χάρη στα παγκοσμίως κορυφαία πρότυπα, την ποιότητα και τη βιωσιμότητα ⁽²⁾, στοιχεία που καθιστούν τα προϊόντα αυτά πρεσβευτές της ευρωπαϊκής αριστείας σε ολόκληρο τον κόσμο.

Δεδομένου ότι ο τομέας της κτηνοτροφίας αποτελεί βασικό στρατηγικό τομέα για την ανταγωνιστικότητα και την ανοικτή στρατηγική αυτονομία της Ένωσης, η παρούσα στρατηγική καθορίζει δράσεις για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων τρωτών σημείων του και την αύξηση της ανθεκτικότητάς του σε ένα περιβάλλον αυξανόμενου ανταγωνισμού στην αγορά. Παράλληλα, ο τομέας πρέπει να ανταποκριθεί καλύτερα στις αυξανόμενες προσδοκίες της κοινωνίας, ιδίως όσον αφορά την καλή διαβίωση των ζώων, να μετατρέψει το περιβαλλοντικό του αποτύπωμα σε θετικές εξωτερικές επιδράσεις και να ενισχύσει την τοπική του εδραίωση. Οι βελτιώσεις στην ολοκλήρωση της αλυσίδας

⁽¹⁾ Ανακοίνωση σχετικά με τις ανατολικές περιοχές της ΕΕ που συνορεύουν με τη Ρωσία, τη Λευκορωσία και την Ουκρανία [COM(2026) 82 final].

⁽²⁾ Σε παγκόσμιο επίπεδο, η κατανάλωση κρέατος αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνεται λόγω της ταχείας αύξησης του πληθυσμού και των εισοδημάτων. Η Ένωση αποτελεί κορυφαίο παγκόσμιο έμπορο ζωικών προϊόντων. Το 2025 οι εξαγωγές ζωικών προϊόντων από την ΕΕ ανήλθαν σε 53 δισ. EUR, ενώ οι εισαγωγές διαμορφώθηκαν σε 16 δισ. EUR. Τα γαλακτοκομικά προϊόντα κατέχουν την πρώτη θέση: το 2025 η αξία των εξαγωγών τους ανήλθε σε 20,7 δισ. EUR με καθαρό εμπορικό πλεόνασμα ύψους 18 δισ. EUR. Το εμπορικό ισοζύγιο της ΕΕ όσον αφορά τα ζωικά προϊόντα ήταν θετικό την τελευταία δεκαετία.

τροφίμων και η υιοθέτηση μιας πλήρως κυκλικής προσέγγισης θα καταστήσουν δυνατή την αξιοποίηση όλων των υποπροϊόντων και της βιομάζας για τη δημιουργία πρόσθετου εισοδήματος για τους γεωργούς, μειώνοντας παράλληλα το αποτύπωμα άνθρακα της κτηνοτροφικής παραγωγής.

Όπως ανακοινώθηκε στο όραμα για τη γεωργία και τα τρόφιμα ⁽³⁾, ο κτηνοτροφικός τομέας της ΕΕ χρήζει μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής που σέβεται την ποικιλομορφία και τις ιδιαιτερότητες της ζωικής παραγωγής σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η συνέχιση της μετάβασης προς έναν ανθεκτικό, ανταγωνιστικό και βιώσιμο κτηνοτροφικό τομέα στην ΕΕ είναι καίριας σημασίας για την καταπολέμηση της πληθυσμιακής συρρίκνωσης στις πλέον ευάλωτες περιοχές, με παράλληλη συμβολή στον στόχο της επίτευξης κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Η μετάβαση αυτή θα συγκαταλέγεται στους στόχους που θα υποστηριχθούν από την ΚΓΠ μετά το 2027, στηρίζοντας έτσι την εφαρμογή της στρατηγικής για την ανανέωση των γενεών ⁽⁴⁾, της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοοικονομία ⁽⁵⁾, του επικείμενου νέου αγροτικού σχεδίου δράσης ⁽⁶⁾, του σχεδίου δράσης για τα λιπάσματα ⁽⁷⁾ και της ανακοίνωσης σχετικά με τη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών ⁽⁸⁾. Σε διεθνές επίπεδο, η Επιτροπή συνεργάζεται με πολυμερείς φορείς για να υποστηρίξει τη μετάβαση αυτή μέσω της ευθυγράμμισης των διεθνών προτύπων, ιδίως με τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) στο πλαίσιο του παγκόσμιου σχεδίου δράσης για τη βιώσιμη κτηνοτροφία.

Για να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του κτηνοτροφικού τομέα της ΕΕ, απαιτείται μια στρατηγική η οποία:

- θα προωθεί τη μετάβαση σε ένα **ανθεκτικό κτηνοτροφικό σύστημα** που θα είναι ανθεκτικό στις κρίσεις και καλύτερα προσαρμοσμένο στις πιέσεις που ασκεί η κλιματική αλλαγή,
- θα ενισχύει την **ανταγωνιστικότητα** του τομέα σε ενωσιακό και παγκόσμιο επίπεδο,
- θα καθιστά τον τομέα ανθεκτικό στις μελλοντικές εξελίξεις μέσω της **ενίσχυσης των συνθηκών καλής διαβίωσης των ζώων** και της **ελαχιστοποίησης του κλιματικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματός του**,
- θα διασφαλίζει ότι τα συστήματα ζωικής παραγωγής εξακολουθούν να **ανταποκρίνονται στα μοναδικά χαρακτηριστικά των διαφόρων περιφερειών**, να στηρίζουν τις αγροτικές οικονομίες και παραδόσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη και να συμβάλλουν στη διατήρηση της πλούσιας βιοποικιλότητάς τους.

⁽³⁾ Ένα όραμα για τη γεωργία και τα τρόφιμα: Από κοινού διαμόρφωση ενός ελκυστικού τομέα γεωργίας και τροφίμων της ΕΕ για τις μελλοντικές γενιές [COM(2025) 75 final].

⁽⁴⁾ Στρατηγική για την ανανέωση των γενεών στη γεωργία [COM(2025) 872 final].

⁽⁵⁾ Στρατηγικό πλαίσιο για μια ανταγωνιστική και βιώσιμη βιοοικονομία στην ΕΕ [COM(2025) 960 final].

⁽⁶⁾ Αγροτικό σχέδιο δράσης της ΕΕ που υποβλήθηκε σε επανεξέταση και συνοδεύει το έγγραφο «Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Το μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ: βασικά επιτεύγματα και μελλοντική πορεία» [SWD(2024) 451 final].

⁽⁷⁾ Σχέδιο δράσης για τα λιπάσματα: Εταιρική σχέση για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας, της οικονομικής προσιτότητας και της στρατηγικής αυτονομίας των εγχώριων λιπασμάτων της ΕΕ [COM(2026) 310 final].

⁽⁸⁾ Ανακοίνωση σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών [COM(2026) 330 final].

- θα προάγει την **αριστεία** στην κτηνοτροφική παραγωγή ως διακριτή ευρωπαϊκή προσέγγιση στην κτηνοτροφία, η οποία αναγνωρίζεται και εκτιμάται από τους καταναλωτές, ιδίως όσον αφορά την καλή διαβίωση των ζώων.

Η στρατηγική βασίζεται σε εκτενή διαβούλευση με τους συμφεροντούχους, στο πλαίσιο του άξονα εργασίας για το ζωικό κεφάλαιο, η οποία περιλάμβανε διάλογο διάρκειας άνω του ενός έτους με τα κράτη μέλη, τους γεωργούς, τους εκπροσώπους της βιομηχανίας και την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Γεωργίας και Τροφίμων. Η στρατηγική συνοδεύεται από σχέδιο για τις πρωτεΐνες με σκοπό να καταστεί το σύστημα πρωτεϊνών της ΕΕ πιο ανθεκτικό και βιώσιμο. Η παρούσα ανακοίνωση, η οποία βασίζεται στη διάγνωση των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών του τομέα που παρουσιάζεται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, λαμβάνει υπόψη την έκθεση πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τίτλο «*Τρόπος εξασφάλισης ενός βιώσιμου μέλλοντος για τον κτηνοτροφικό τομέα της ΕΕ υπό το πρίσμα της ανάγκης κατοχύρωσης της επισιτιστικής ασφάλειας, της ανθεκτικότητας των γεωργών και των προκλήσεων που θέτουν οι νόσοι των ζώων*» ⁽⁹⁾.

2. Ο ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΗΜΕΡΑ

2.1. Προκλήσεις και ευκαιρίες

Ο κτηνοτροφικός τομέας της ΕΕ αντιμετωπίζει έναν συνδυασμό διαρθρωτικών και καθημερινών πιέσεων. Οι πιέσεις αυτές συμβάλλουν ήδη στην αποχώρηση εκμεταλλεύσεων σε ορισμένες περιοχές, ιδίως εκμεταλλεύσεων εκτροφής βοοειδών και αιγοπροβάτων, και εγείρουν ανησυχίες σχετικά με τη μακροπρόθεσμη συνέχεια της κτηνοτροφικής δραστηριότητας σε τμήματα της Ένωσης. Για παράδειγμα, η Γαλλία έχασε το 16 % του πληθυσμού βοοειδών της την τελευταία δεκαετία ενώ, την ίδια περίοδο, η Γερμανία έχασε το 22 % του πληθυσμού χοίρων της.

Μια βασική πρόκληση είναι η **κερδοφορία**. Το υψηλό κόστος των εισροών, η αστάθεια της αγοράς και η έκθεση στις διακυμάνσεις των τιμών των ζωοτροφών και της ενέργειας εξακολουθούν να συμπίπτουν τα περιθώρια. Ταυτόχρονα, η συμμόρφωση με τα υψηλά πρότυπα της ΕΕ που είναι αναγκαία για την προστασία της καλής διαβίωσης των ζώων, της ασφάλειας των τροφίμων, του κλίματος και της προστασίας του περιβάλλοντος μπορεί να συνεπάγεται κόστος παραγωγής το οποίο δεν αντικατοπτρίζεται πάντα στις τιμές της αγοράς. Οι γεωργοί αντιμετωπίζουν επίσης ασθενή διαπραγματευτική ισχύ έναντι των αγοραστών.

Επιπλέον, ο κτηνοτροφικός τομέας της ΕΕ αντιμετωπίζει προκλήσεις βιωσιμότητας. Αποτελεί σημαντική πηγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τη γεωργία, αμμωνίας και ρύπανσης από θρεπτικές ουσίες, στοιχεία που επηρεάζουν το κλίμα, τον αέρα, την ποιότητα των υδάτων και τη βιοποικιλότητα. Παρότι οι εκπομπές μειώνονται σταθερά, ο ρυθμός της μείωσής τους παραμένει αργός. Η συγκέντρωση της κτηνοτροφικής παραγωγής σε ορισμένες περιοχές της ΕΕ προκαλεί ανισορροπίες θρεπτικών ουσιών, με αποτέλεσμα τη ρύπανση από θρεπτικές ουσίες. Ταυτόχρονα, η εκτατική βόσκηση είναι απαραίτητη για τη διατήρηση των βοσκοτόπων που στηρίζουν τη βιοποικιλότητα και τους αγροτικούς βιοτόπους, συμβάλλοντας παράλληλα στη διατήρηση της φύσης και στην πρόληψη της εγκατάλειψης της γης και της πληθυσμιακής συρρίκνωσης των αγροτικών περιοχών.

⁽⁹⁾ 2025/2053(INI).

Διάφορες **διαρθρωτικές ευπάθειες** διαμορφώνουν περαιτέρω τις προοπτικές του τομέα. Η γήρανση του αγροτικού πληθυσμού, η ανεπαρκής ανανέωση των γενεών, οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού —μεταξύ άλλων στις αγροτικές κτηνιατρικές υπηρεσίες— και οι απαιτητικές συνθήκες εργασίας απειλούν τη μελλοντική του ικανότητα. Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και οι επιδημίες νόσων των ζώων επηρεάζουν αρνητικά τα οικονομικά αποτελέσματα.

Το μέλλον του κτηνοτροφικού τομέα της ΕΕ πρέπει να οικοδομηθεί στα σημαντικά πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες που παρουσιάζει. Ο κτηνοτροφικός τομέας της ΕΕ έχει τις ρίζες του στην παράδοση, αλλά στηρίζεται στην καινοτομία και την επιχειρηματικότητα. Η ποικιλομορφία των συστημάτων παραγωγής, των ειδών και των εδαφών ενισχύει την ανθεκτικότητα και την προσαρμοστικότητα. Τα υψηλά πρότυπα της ΕΕ ενισχύουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και εξασφαλίζουν ισχυρή θέση στις αγορές υψηλής ποιότητας. Σε διάφορους τομείς, τα αποδοτικά συστήματα παραγωγής, οι προηγμένες κτηνιατρικές υπηρεσίες και οι καλά ανεπτυγμένες αλυσίδες εφοδιασμού στηρίζουν την παραγωγικότητα και τις εξαγωγικές επιδόσεις. Η καινοτομία και η υιοθέτηση προσεγγίσεων κυκλικής βιοοικονομίας βελτιώνουν τόσο την ανταγωνιστικότητα όσο και τα περιβαλλοντικά αποτελέσματα. Όλο και περισσότερο, οι γεωργοί δεν είναι μόνο παραγωγοί τροφίμων, αλλά και διαχειριστές της φύσης, πάροχοι τουριστικών υπηρεσιών καταλυμάτων και «γεωργοί ενέργειας», καθώς παράγουν ανανεώσιμη ενέργεια για τις ανάγκες της γεωργικής εκμετάλλευσης και, σε πολλές περιπτώσεις, για ευρύτερη κατανάλωση, μειώνοντας τις εξαρτήσεις της ΕΕ από εναλλακτικές λύσεις που βασίζονται στα ορυκτά καύσιμα.

3. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Η Ένωση του 2040 πρέπει να είναι ένας χώρος όπου η βιώσιμη κτηνοτροφία όχι μόνο επιβιώνει αλλά και ακμάζει.

Ο τομέας πρέπει να υποστηρίζεται από ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής που θα είναι απλό, προβλέψιμο και θα λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές συνθήκες της γεωργίας. Στην επόμενη περίοδο προγραμματισμού και χωρίς να προδικάζονται οι διαπραγματεύσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη σχετικά με το ΠΔΠ, η ΚΓΠ θα συνεχίσει να αποτελεί τον βασικό πυλώνα στήριξης, τόσο για το εισόδημα όσο και για τις επενδύσεις και τα κίνητρα, στο πλαίσιο των μελλοντικών σχεδίων εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης, τα οποία θα συμπληρώνονται από το προτεινόμενο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» ⁽¹⁰⁾ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας (ΕΤΑ) ⁽¹¹⁾ για την τόνωση της καινοτομίας.

Η στρατηγική αυτή παρέχει μακροπρόθεσμη κατεύθυνση για την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα του τομέα, σε ένα πλαίσιο αυξημένης ετοιμότητας. Μεταφράζεται σε επιχειρησιακά σημεία δράσης σε επίπεδο ΕΕ, κρατών

⁽¹⁰⁾ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαίσιου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034, τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 [COM(2025) 543 final].

⁽¹¹⁾ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας (ΕΤΑ), συμπεριλαμβανομένου του ειδικού προγράμματος για δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της άμυνας, την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/522, (ΕΕ) 2021/694, (ΕΕ) 2021/697, (ΕΕ) 2021/783 και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/696, (ΕΕ) 2023/588, (ΕΕ) [πρόγραμμα για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία] [COM(2025) 555 final].

μελών και συμφεροντούχων, με έμφαση σε στοχευμένες, εδαφικές λύσεις προσαρμοσμένες στα διάφορα συστήματα παραγωγής και στις διάφορες περιφέρειες, βάσει μιας ολιστικής, συνεκτικής, διατομεακής προσέγγισης.

Η Επιτροπή προτίθεται να διατηρήσει τον **άξονα εργασίας για το ζωικό κεφάλαιο** ως φόρουμ συζήτησης και περαιτέρω ανάπτυξης ορισμένων πρωτοβουλιών που προσδιορίζονται κατωτέρω, καθώς παρέχει έναν συμπεριληπτικό τρόπο υλοποίησης της στρατηγικής.

3.1. Ένας ανθεκτικός κτηνοτροφικός τομέας που αντέχει σε κρίσεις

Ένα ανθεκτικό κτηνοτροφικό σύστημα είναι απαραίτητο για την επισιτιστική ασφάλεια, τη στρατηγική αυτονομία και τη ζωτικότητα των αγροτικών περιοχών της Ένωσης. Ανθεκτικότητα δεν σημαίνει μόνο ικανότητα ανάκαμψης μετά από έναν κλυδωνισμό. Σημαίνει επίσης ικανότητα πρόβλεψης των κινδύνων, μείωσης των τρωτών σημείων, προσαρμογής στις διαρθρωτικές αλλαγές και συνέχισης της παροχής ασφαλών, βιώσιμων και οικονομικά προσιτών τροφίμων υπό ολοένα και δυσκολότερες συνθήκες. Για τον κτηνοτροφικό τομέα, αυτό αποτελεί πλέον επείγουσα προτεραιότητα. Οι παραγωγοί αντιμετωπίζουν αυξανόμενη πίεση από τις ασταθείς αγορές, το αυξανόμενο κόστος εισροών και πάγιων δαπανών, την κλιματική αλλαγή, τη λειψυδρία, τις νόσους των ζώων, την έλλειψη εργατικού δυναμικού και ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, τη γεωπολιτική αστάθεια και τον αθέμιτο παγκόσμιο ανταγωνισμό. Ως εκ τούτου, ένας ισχυρότερος και ανθεκτικότερος τομέας είναι αναγκαίος τόσο για την προστασία των μέσων διαβίωσης των γεωργών όσο και για τη διατήρηση της παραγωγικής ικανότητας της Ένωσης.

Μια πρώτη προτεραιότητα είναι η ενίσχυση του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων. Οι κτηνοτρόφοι χρειάζονται καλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, ασφάλιση, αντασφάλιση, ταμεία αλληλοβοήθειας και εργαλεία σταθεροποίησης εισοδήματος που να αντικατοπτρίζουν τους ειδικούς κινδύνους του τομέα, συμπεριλαμβανομένων των κλιματικών φαινομένων, των διαταραχών της αγοράς και των νόσων των ζώων. Η μελλοντική πολιτική θα πρέπει να βελτιώσει τη συνοχή μεταξύ της διαχείρισης κινδύνων και της διαχείρισης κρίσεων, ώστε η στήριξη έκτακτης ανάγκης να μην υποκαθιστά την ετοιμότητα, αλλά να τη συμπληρώνει.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εκτελεί προπαρασκευαστικές εργασίες σε συνεργασία με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, για την ανάπτυξη **ειδικού χρηματοδοτικού καθεστώτος διαχείρισης κινδύνων στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου μετά το 2027**, το οποίο θα καλύπτει τις ανάγκες ασφάλισης και αντασφάλισης που σχετίζονται με το κλίμα και θα επεκτείνει τη στήριξη σε κινδύνους που συνδέονται με νόσους των ζώων, για τη συμπλήρωση των υφιστάμενων μέσων ⁽¹²⁾.

Η εργαλειοθήκη διαχείρισης κινδύνων στο πλαίσιο της τρέχουσας και της μελλοντικής ΚΓΠ είναι ήδη αρκετά ολοκληρωμένη ⁽¹³⁾, παρέχοντας στα κράτη μέλη επιλογές για την

⁽¹²⁾ fi-compass, 2025, an overview of agricultural climate risk trends across Europe under the current climate and in 2050 – Insurance and Risk Management Tools for Agriculture in the EU (Επισκόπηση των τάσεων των γεωργικών κλιματικών κινδύνων σε ολόκληρη την Ευρώπη στο πλαίσιο του τρέχοντος κλίματος και το 2050 — Εργαλεία ασφάλισης και διαχείρισης κινδύνων για τη γεωργία στην ΕΕ) (https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EAFRD_AGRRI_Insurance_Risk_MA.pdf).

⁽¹³⁾ Παγκόσμια Τράπεζα: Solutions for Better Agri-Risk Management in the European Union (Λύσεις για καλύτερη διαχείριση του αγροτικών κινδύνων στην Ευρωπαϊκή Ένωση)

επιλογή και την προσαρμογή των εν λόγω εργαλείων στις ανάγκες τους. Η Επιτροπή θα καταρτίσει **εγχειρίδιο με πρακτικές κατευθύνσεις για τη διαχείριση των κινδύνων**, με βάση την ενωσιακή και διεθνή εμπειρογνώσια, ώστε τα κράτη μέλη να μπορούν να αποτυπώνουν καλύτερα τις ανάγκες αυτές στα μελλοντικά τους σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης (ΕΠΕΣ). Το εν λόγω εγχειρίδιο **θα συμπληρώσει τις συστάσεις της ΚΓΠ** που θα καλύπτουν επίσης πτυχές της διαχείρισης κινδύνων. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης και θα μειώσει, κατά περίπτωση, τους διοικητικούς φραγμούς στη δημιουργία ειδικών εργαλείων διαχείρισης κινδύνων, όπως τα ταμεία αλληλοβοήθειας, για την αντιμετώπιση της χαμηλής αξιοποίησής τους, ιδίως από τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Μια δεύτερη προτεραιότητα είναι η ενίσχυση της πρόληψης και της αντιμετώπισης των νόσων. Οι ασθένειες των ζώων, συμπεριλαμβανομένων των ζωνοδόσων, παραμένουν μεταξύ των σοβαρότερων απειλών για την ανθεκτικότητα του ζωικού κεφαλαίου, τη βιοποικιλότητα και ενδεχομένως την ανθρώπινη υγεία. Οι πρόσφατες επιδημικές εξάρσεις, των οποίων η συχνότητά έχει αυξηθεί σημαντικά, κατέδειξαν την κλίμακα της οικονομικής και κοινωνικής ζημίας που μπορούν να προκαλέσουν, συμπεριλαμβανομένης της καταστροφής μεγάλου αριθμού ζώων και των διαταραχών στο εμπόριο και την αγροτική δραστηριότητα. **Τα ισχυρά μέτρα βιοπροφύλαξης** παραμένουν η πρώτη γραμμή άμυνας και αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο της πρόληψης. Επιπλέον, η **αξιολόγηση του νόμου για την υγεία των ζώων** θα αποτελέσει τη βάση για την επικαιροποίηση της ενωσιακής προσέγγισης «Μία υγεία» όσον αφορά τη διαχείριση των νόσων, συμπεριλαμβανομένης της ευρύτερης και επιστημονικά τεκμηριωμένης χρήσης του προληπτικού εμβολιασμού, κατά περίπτωση. Για να ενισχυθεί η προσαρμοστικότητα σε αναδυόμενους κινδύνους και νόσους, η **Επιτροπή θα εξετάσει αν το ισχύον σύστημα κατηγοριοποίησης νόσων εξακολουθεί να είναι κατάλληλο για τον επιδιωκόμενο σκοπό** και αν τα κριτήρια κατηγοριοποίησης ανταποκρίνονται επαρκώς σε συγκεκριμένες προκλήσεις. Για την ενίσχυση των εναρμονισμένων μέτρων ελέγχου νόσων σε ολόκληρη την ΕΕ, η Επιτροπή θα συνεχίσει να προτείνει επικαιροποιήσεις της νομοθεσίας σύμφωνα με τις τελευταίες επιστημονικές εξελίξεις και τα διεθνή πρότυπα, όπως ορίζονται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό για την Υγεία των Ζώων (WOAH), και θα θεσπίσει εκτελεστικούς κανόνες για την αποσαφήνιση των ρόλων και των αρμοδιοτήτων. Για να στηρίξει την ευρύτερη και επιστημονικά τεκμηριωμένη χρήση του προληπτικού εμβολιασμού, η **Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης αν οι ισχύοντες κανόνες και αρχές για τον εμβολιασμό παραμένουν κατάλληλοι.**

Οι εργασίες αυτές θα πρέπει να βασίζονται στις πλέον πρόσφατες επιστημονικές συμβουλές της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) και να υποστηρίζονται από ισχυρότερη διεθνή δέσμευση για την προώθηση της αποδοχής των υγειονομικών μέτρων της ΕΕ. Για να αντιμετωπιστεί η άνιση αναγνώριση της περιφερειοποίησης από τρίτες χώρες, η Επιτροπή θα στηρίξει περαιτέρω τα κράτη μέλη εκπονώντας **κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή του εμβολιασμού σε συνδυασμό με την περιφερειοποίηση και τη διαμερισματοποίηση**, συνεχίζοντας παράλληλα να υποστηρίζει την αναγνώριση της προσέγγισης περιφερειοποίησης της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του εμβολιασμού, με εμπορικούς εταίρους σε διμερή και πολυμερή φόρουμ.

Η συνεχής έρευνα και καινοτομία στον τομέα της υγείας των ζώων και του εμβολιασμού, συμπεριλαμβανομένων των εμβολίων DIVA ⁽¹⁴⁾, παραμένει απαραίτητη, μεταξύ άλλων όσον αφορά πιθανά εμβόλια για σοβαρές διασυννοριακές νόσους. Το προτεινόμενο ειδικό σκέλος στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» θα στηρίζει αυτές τις εργασίες.

Στο πλαίσιο των προληπτικών μέτρων, η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει και να ενισχύει την ικανότητα των κρατών μελών όσον αφορά την επιτήρηση των σχετικών νόσων των ζώων, διασφαλίζοντας **έγκαιρη ανίχνευση και έγκαιρη δράση**. Οι μηχανισμοί έγκαιρης προειδοποίησης είναι πολύ σημαντικοί. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τρόπους χρηματοδότησης της βελτίωσης των υφιστάμενων συστημάτων, καλύτερης ενσωμάτωσης της ψηφιοποίησης στην ανίχνευση και την προειδοποίηση, καθώς και τρόπους βελτίωσης της διάδοσης πληροφοριών στους γεωργούς σε ολόκληρη την ΕΕ (εφαρμογές, ανοικτές τηλεφωνικές γραμμές).

Ταυτόχρονα, η **επαρκής χρηματοδότηση της ΕΕ είναι καίριας σημασίας για την πρόληψη, την επιτήρηση, τον έλεγχο και την εκρίζωση**, ιδίως για μέτρα έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση επιδημικών εξάρσεων. Ο μηχανισμός της ΕΕ που προτείνεται στο πλαίσιο του ΠΔΠ καθιστά δυνατή μια κοινή πολιτική στους τομείς της υγείας και της ασφάλειας (μεταξύ άλλων για τα ζώα) και μπορεί να παρέχει ειδική στήριξη σε περίπτωση νόσων των ζώων, με την επιφύλαξη των ετήσιων διαδικασιών του προϋπολογισμού. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν επίσης να προβλέπουν στα οικεία σχέδια ΕΠΕΣ ενισχυμένη πρόσβαση των γεωργών σε προληπτικά εργαλεία όπως η βιοπροφύλαξη και τα εμβόλια, καθώς και αυξημένη χρήση αυτών, και να διασφαλίζουν επαρκείς συμβουλευτικές υπηρεσίες και επαρκή στελέχωση με κτηνιάτρους μέσω της θέσπισης οικονομικών κινήτρων για τους κτηνιάτρους στις αγροτικές περιοχές, ενώ οι συμφεροντούχοι αναμένεται να ενισχύσουν τα μέτρα βιοπροφύλαξης στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και να ενσωματώσουν βέλτιστες πρακτικές για την πρόληψη των νόσων των ζώων.

Μια τρίτη προτεραιότητα είναι η αύξηση των επενδύσεων στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στον μετριασμό της και στην καινοτομία. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη στήριξη καινοτομιών οι οποίες μειώνουν την ένταση των εκπομπών, βελτιώνουν τη διαχείριση των θρεπτικών ουσιών και ενισχύουν τη συμβολή των κτηνοτροφικών συστημάτων στην κυκλική οικονομία, παράλληλα με μέτρα προσαρμογής. Η ανθεκτικότητα εξαρτάται όλο και περισσότερο από την ικανότητα του τομέα να αντιμετωπίζει τις πιέσεις της κλιματικής αλλαγής και να χρησιμοποιεί αποτελεσματικότερα τους πόρους. Η αύξηση της αποδοτικής χρήσης των υδάτων μπορεί να συμβάλει τόσο στην ανθεκτικότητα των υδάτων όσο και στην ανθεκτικότητα των γεωργών. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται η διατήρηση και η βιώσιμη χρήση των γενετικών πόρων και στρατηγικές αναπαραγωγής που βελτιώνουν τα χαρακτηριστικά ανθεκτικότητας, όπως η ανθεκτικότητα στην ξηρασία και η αντοχή στη θερμότητα. Οι προηγμένες γονιδιωματικές τεχνικές και τεχνικές αναπαραγωγής των ζώων είναι επωφελείς για την επίτευξη τόσο οικονομικών όσο και περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων. Οδηγούν σε χαμηλότερη χρήση ζωοτροφών και μείωση των εκπομπών, πράγμα που σημαίνει εξοικονόμηση για τους γεωργούς και μικρότερη έκθεση σε ασταθείς διακυμάνσεις των τιμών. Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας απαιτεί επίσης βελτίωση της

⁽¹⁴⁾ Τα εμβόλια Diva (διάκριση των προσβεβλημένων από τα εμβολιασμένα ζώα) είναι ένας εξειδικευμένος τύπος εμβολίου που έχει σχεδιαστεί για να διακρίνει μεταξύ ζώων που έχουν εμβολιαστεί και ζώων που έχουν μολυνθεί με φυσικό τρόπο από μια νόσο. Η διάκριση αυτή είναι ζωτικής σημασίας για τον αποτελεσματικό έλεγχο των νόσων, την επιτήρηση και τους εμπορικούς κανονισμούς όσον αφορά τα ζώα εκτροφής και άλλα ζώα.

στέγασης και του αερισμού, αντιπλημμυρική προστασία και άλλες υποδομές ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή.

Η έρευνα και καινοτομία σχετικά με βιώσιμες πρακτικές και τεχνολογία αποτελούν βασικούς καταλύτες για έναν ανθεκτικότερο κτηνοτροφικό τομέα της ΕΕ ⁽¹⁵⁾. **Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να επικεντρωθεί στην κλιμάκωση και την εφαρμογή λύσεων.** Η προσπάθεια αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει την υποστήριξη μιας ισχυρότερης και πιο συντονισμένης προσπάθειας Έρευνας και Καινοτομίας (Ε&Κ) σχετικά με βιώσιμα συστήματα κτηνοτροφίας, καθώς και την **ανάπτυξη και υιοθέτηση** πρακτικών εργαλείων, όπως συστήματα υποστήριξης αποφάσεων, αισθητήρες, εφαρμογές μαζικών δεδομένων, ρομποτική, λύσεις έγκαιρης προειδοποίησης και κτηνοτροφία ακριβείας, με παράλληλη προώθηση μιας τοποκεντρικής προσέγγισης με βάση τα συστήματα. Για να επιταχυνθεί ο αντίκτυπος στην πράξη, **η καινοτομία θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί στενότερα με τις ανάγκες των γεωργών**, ώστε να δοκιμαστούν, να κλιμακωθούν και να εφαρμοστούν ταχύτερα ανθεκτικές λύσεις σε όλες τις περιφέρειες και τα συστήματα παραγωγής. Τα ανωτέρω θα υποστηριχθούν από την επικείμενη νέα στρατηγική προσέγγιση για την έρευνα και την καινοτομία AgRI 2040 και Food 2040. Η νέα αυτή προσέγγιση προσδιορίζει την κτηνοτροφία ως βασικό τομέα δράσης για την έρευνα και την καινοτομία και δίνει έμφαση στην καλύτερη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και της καινοτομίας σε νεοφυείς επιχειρήσεις, επεκτεινόμενες επιχειρήσεις και πλήρη βιομηχανική ανάπτυξη.

Η ανθεκτικότητα προϋποθέτει επίσης να καταστεί ο κτηνοτροφικός τομέας λιγότερο εξαρτημένος από τις εισαγόμενες εισροές και ικανότερος να βασίζεται σε εγχώριους και κυκλικούς πόρους, όπως αναφέρεται στο σχέδιο για τις πρωτεΐνες και στο σχέδιο δράσης για τα λιπάσματα. Ταυτόχρονα, η στενότερη ολοκλήρωση με τις υποψήφιες χώρες και τις χώρες εταίρους δημιουργεί ευκαιρίες για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης μέσω της σταδιακής ανάπτυξης πιο ολοκληρωμένων και βιώσιμων αλυσίδων αγροδιατροφικών προϊόντων.

Παράδειγμα συνεργατικών επενδυτικών έργων για την ανθεκτικότητα:

- Εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών σε εκμεταλλεύσεις και κοινής μονάδας βιοαερίου με χρήση κοπριάς, ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από εξωτερική ενέργεια και λιπάσματα.
- Δημιουργία συστήματος αποθήκευσης και ανακύκλωσης νερού για την αντιμετώπιση της ξηρασίας και των κυμάτων καύσωνα.
- Συμμετοχή σε ταμείο αλληλοβοήθειας και πρόγραμμα κλιματικής ασφάλισης που υποστηρίζονται από τις πολιτικές των κρατών μελών για τη σταθεροποίηση του εισοδήματος κατά τη διάρκεια ακραίων καιρικών φαινομένων.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να **συνεχίσουν να στηρίζουν γεωργικές πρακτικές που ενσωματώνουν την ανθεκτικότητα και τη βιωσιμότητα στα επιχειρηματικά τους μοντέλα**, όπως η **βιολογική γεωργία**, και να παρέχουν κίνητρα για τη μετάβαση σε μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα μέσω ενισχύσεων μετάβασης. Τα μέτρα **ανανέωσης των**

⁽¹⁵⁾ Διάφορα χρηματοδοτικά μέσα στο πλαίσιο του ΠΔΠ μετά το 2027 θα μπορούσαν να στηρίξουν μια ισχυρότερη και πιο συντονισμένη προσπάθεια Ε&Κ για βιώσιμα και ανθεκτικά κτηνοτροφικά συστήματα, η οποία θα καλύπτει την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, την πρόληψη των νόσων και τα εμβόλια, τα μεικτά συστήματα, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, την αποδοτικότητα των ζωοτροφών και των θρεπτικών ουσιών, τους γενετικούς πόρους και την αναπαραγωγή για χαρακτηριστικά ανθεκτικότητας, τις λύσεις κυκλικής βιοοικονομίας, την κοινωνική καινοτομία και τις ψηφιακές τεχνολογίες.

γενεών θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν καλύτερα την ιδιαίτερη κατάσταση της κτηνοτροφίας.

Η καλύτερη συνεργασία κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού μπορεί να συμβάλει στη μείωση της αστάθειας των τιμών και στη βελτίωση της πρόσβασης σε εισροές, ενώ η συμμετοχή σε πλατφόρμες ανταλλαγής γνώσεων και συμπράξεις καινοτομίας μπορεί να επιταχύνει τη διάδοση ορθών πρακτικών.

Παράδειγμα: Σε μια περιοχή ευάλωτη στον καταρροϊκό πυρετό, στην οξώδη δερματίτιδα ή στη γρίπη των πτηνών, οι αρχές και οι συμφεροντούχοι εξασφαλίζουν ένα συντονισμένο σύστημα πρόληψης των νόσων:

- Τα κράτη μέλη, μέσω των σχεδίων ΕΠΕΣ, συγχρηματοδοτούν αναβαθμίσεις της βιοπροφύλαξης (σταθμοί απολύμανσης, ελεγχόμενη πρόσβαση σε εκμεταλλεύσεις, ζώνες διαχωρισμού).
- Οι γεωργοί λαμβάνουν, μέσω των πόρων των ΕΠΕΣ, κατάρτιση από συμβουλευτικές υπηρεσίες και ομάδες της EIP-AGRI σχετικά με την πρόληψη νόσων και τον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης.
- Τα κράτη μέλη και οι φορείς της αξιακής αλυσίδας της κτηνοτροφίας διαμορφώνουν ένα πλαίσιο επιμερισμού του κόστους για την από κοινού χρηματοδότηση της αντιμετώπισης επιδημικών εξάρσεων νόσων, συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης των πληγέντων παραγωγών, με βάση προκαθορισμένους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς (οι δαπάνες για την εκρίζωση, τον περιορισμό και την ανάκτηση επιμερίζονται μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών εισφορών/ομίλων ασφάλισης).
- Εφαρμόζεται πρόγραμμα εμβολιασμού και επιτήρησης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, καθώς νέα εμβόλια καθίστανται διαθέσιμα μέσω Ε&Κ που υποστηρίζεται από την ΕΕ.

Τα κράτη μέλη διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη μετατροπή αυτών των στόχων σε πρακτική υποστήριξη επί τόπου:

- μέσω της συμπερίληψης επενδύσεων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στα οικεία σχέδια ΕΠΕΣ και με τη βελτίωση της πρόσβασης των γεωργών σε εργαλεία πρόληψης νόσων,
- μέσω της προώθησης ασφάλισης και ταμείων αλληλοβοήθειας προσαρμοσμένων στους τομείς της κτηνοτροφίας,
- μέσω της διασφάλισης ότι η κατάρτιση και οι υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις περιλαμβάνουν ισχυρή εμπειρογνώσια σχετικά με την ανθεκτικότητα της κτηνοτροφίας,
- μέσω της στήριξης επενδύσεων και γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών δράσεων (AECA), συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων αποδοτικότητας, που συμβάλλουν στη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση των **κτηνοτροφικών γενετικών πόρων** που ενισχύουν την ανθεκτικότητα του κτηνοτροφικού τομέα και υποστηρίζουν τη βιοποικιλότητα, την υγεία των εδαφών και την ανθεκτικότητα των υδάτινων πόρων ως βάση για την ανθεκτικότητα του κτηνοτροφικού τομέα,
- μέσω της εξέτασης μέτρων για την αντιμετώπιση των ελλείψεων σε αγροτικές κτηνιατρικές υπηρεσίες, για παράδειγμα μέσω στοχευμένων κινήτρων ή ψηφιακών διαβουλεύσεων, και τη στήριξη των ψηφιακών δεξιοτήτων, της συνδεσιμότητας και των επενδύσεων σε επίπεδο εκμετάλλευσης,

- η στήριξη των οργανώσεων παραγωγών, των συνεταιριστικών μοντέλων και των τομεακών παρεμβάσεων της ΚΓΠ μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της διαπραγματευτικής ισχύος των γεωργών και της ικανότητάς τους να διαχειρίζονται συλλογικά τους κινδύνους.

3.2. Ανταγωνιστικός κτηνοτροφικός τομέας σε ενωσιακό και παγκόσμιο επίπεδο

Για να μπορεί να ανταγωνιστεί αποτελεσματικά στην παγκόσμια αγορά, ο κτηνοτροφικός τομέας χρειάζεται ένα πιο προβλέψιμο μακροπρόθεσμο πλαίσιο για επενδύσεις, πρέπει να αξιοποιήσει τις δυνατότητες των προηγμένων τεχνολογιών και καινοτόμων πρακτικών, ενώ παράλληλα πρέπει να επωφελείται από ισότιμους όρους ανταγωνισμού και μειωμένο κανονιστικό φόρτο. Η τρέχουσα τάση αποκεφαλαιοποίησης πρέπει να ανακοπεί και η κερδοφορία να αυξηθεί, προκειμένου η ευρωπαϊκή αξιακή αλυσίδα της κτηνοτροφίας να παραμείνει ανταγωνιστική και να προσελκύσει νεοεισερχόμενους στο επάγγελμα. Η διατήρηση των υψηλών προτύπων της ΕΕ στους τομείς της ασφάλειας των τροφίμων και της υγείας των ζώων, της καλής μεταχείρισης των ζώων και του περιβάλλοντος πρέπει να επιτρέπει στον τομέα να ανταποκρίνεται αποφασιστικά στις πιέσεις του παγκόσμιου ανταγωνισμού.

Προτεραιότητα αποτελεί η στήριξη του τομέα ώστε να καλυφθεί το επενδυτικό κενό και να ενισχυθεί η υιοθέτηση της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης, με σκοπό τον εκσυγχρονισμό του και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητάς του. Για πολλούς κτηνοτρόφους, και ιδίως για τους νεαρούς και νέους κτηνοτρόφους, απαιτείται σημαντικό αρχικό κεφάλαιο για σύγχρονες υποδομές, μηχανήματα και συστήματα διαχείρισης της κοπριάς. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Fi-Compass το χρηματοδοτικό κενό για τον κτηνοτροφικό τομέα υπερβαίνει τα 18 δισ. EUR ⁽¹⁶⁾.

Ενώ η Επιτροπή αξιολογεί τον αντίκτυπο της επανεξέτασης της καλής διαβίωσης των ζώων, ορισμένες μελέτες εκτιμούν ότι η μετάβαση σε συστήματα χωρίς κλωβούς συνεπάγεται σημαντικές επενδυτικές ανάγκες ⁽¹⁷⁾. **Οι εν λόγω χρηματοδοτικές ανάγκες δεν μπορούν να καλυφθούν από μία μόνο πηγή, αλλά απαιτούν συνδυασμό μέσων και μέτρων τόσο από την ΕΕ όσο και από τα κράτη μέλη.** Σε αυτά περιλαμβάνονται η καλύτερη αμοιβή στην αγορά, η δημόσια στήριξη, η πρόσβαση σε χρηματοδοτικά μέσα και ιδιωτικές επενδύσεις, καθώς και η αξιοποίηση του δυνατοτήτων των νέων κυκλικών επιχειρηματικών μοντέλων και η καλύτερη αξιοποίηση των υποπροϊόντων. Απαιτούνται

⁽¹⁶⁾ <https://www.fi-compass.eu/library/market-analysis/financial-gap-eu-agricultural-sector?page=1>.

⁽¹⁷⁾ Σύμφωνα με μελέτες που ανατέθηκαν από οργανώσεις γεωργών για την εκτίμηση των επιπτώσεων της μετάβασης σε συστήματα χωρίς κλωβούς στον τομέα των ορνίθων ωοπαραγωγής και του χοίρειου κρέατος, οι επενδυτικές ανάγκες σε επίπεδο ΕΕ ανέρχονται σε περίπου 6,7 δισ. EUR για τον τομέα του χοίρειου κρέατος¹ (0,02 EUR ανά kg χοίρειου κρέατος για περίοδο απόσβεσης 15 ετών) και σε 2,6 δισ. EUR για τον τομέα των ορνίθων ωοπαραγωγής² (0,0017 EUR ανά αυγό για περίοδο απόσβεσης 15 ετών). Το κόστος προκύπτει κυρίως από την ανάγκη μετατροπής ή αντικατάστασης των υφιστάμενων εγκαταστάσεων στέγασης, και εγκατάστασης των υποδομών και του εξοπλισμού που απαιτούνται για την παραγωγή χωρίς κλωβούς. Τα δεδομένα αυτά αναφέρονται ενδεικτικά και μόνο. Η Επιτροπή εκπονεί εκτίμηση επιπτώσεων στην οποία αναλύονται όλα τα σχετικά δεδομένα και ζητήματα που συνδέονται με τις προγραμματισμένες προτάσεις της.

¹ Potori και άλλοι (2024). *An Assessment of the Impacts of the Phasing Out of Cages in EU Livestock Farming: The Pig Sector*. Agriculture, 14(1), 111.

² Majewski και άλλοι (2024). *An Assessment of the Impacts of the Phasing Out of Cages in EU Livestock Farming: The Layer Sector*. Agriculture, 14(2), 187.

επίσης δεξιότητες, χρηματοοικονομικές γνώσεις και κατάλληλες συμβουλές, καθώς και ένα πιο σταθερό και σαφέστερο νομικό πλαίσιο.

Η ΚΓΠ εξακολουθεί να αποτελεί βασικό εργαλείο για τη στήριξη του εισοδήματος των γεωργών, την παροχή κινήτρων σε αυτούς ώστε να καταβάλουν προσπάθειες στον τομέα της βιωσιμότητας και την παροχή επενδυτικής στήριξης· η επόμενη περίοδος χρηματοδότησης προσφέρει ευκαιρίες προσαρμοσμένες στις διαφορετικές ανάγκες, από τις μικρές έως τις μεγάλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Με έναν συνδυασμό διαφόρων μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε υποδομές και της στήριξης καινοτόμων έργων, τα προτεινόμενα σχέδια ΕΠΕΣ και το ΕΤΑ θα μπορούσαν να συμβάλουν στην κλιμάκωση των επενδύσεων στη βιωσιμότητα, την ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητα.

Η Επιτροπή θα εξετάσει όλες τις επιλογές, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ειδικού χρηματοδοτικού μέσου για τον κτηνοτροφικό τομέα με σκοπό την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για επενδύσεις που υποστηρίζουν τη μετάβαση σε υψηλότερα επίπεδα βιωσιμότητας και καλής διαβίωσης των ζώων.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εξετάσουν άλλες πρωτοβουλίες, όπως τη βελτίωση της πρόσβασης σε δάνεια, τα δάνεια με κρατική εγγύηση, τα μέσα δημόσιων συμβάσεων, μέτρα για την αγορά και ευνοϊκότερους όρους δανεισμού για όλους τους γεωργούς, ιδίως τους νέους και τους νεοεισερχόμενους. Η Επιτροπή θα διερευνήσει σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων τη δυνατότητα παροχής προτιμησιακής πρόσβασης σε δάνεια για τους γεωργούς που συμμετέχουν στη μετάβαση σε συστήματα χωρίς κλωβούς με βάση το αποτέλεσμα της νομοθετικής αναθεώρησης. Παράλληλα, τα συστήματα επιβράβευσης της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας και οι πιστώσεις για τη φύση θα μπορούσαν να παράσχουν πρόσθετη αξία στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που επενδύουν σε πιο βιώσιμα κτηνοτροφικά συστήματα.

Επιπλέον της χρηματοδότησης, είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλιστεί ένα **σταθερό, προβλέψιμο και σαφές νομικό πλαίσιο** που θα επιτρέπει τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και τις επενδύσεις. Με το τρόπο αυτό θα ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των επενδυτών και θα διευκολυνθούν επενδυτικές αποφάσεις που συχνά χρειάζονται δεκαετίες για να αποδώσουν. Οι **διαδικασίες χορήγησης αδειών** από τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές αποτελούν σημαντική πηγή αυτής της αβεβαιότητας και πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα. Για να αυξηθεί η ασφάλεια δικαίου τόσο για τους οικονομικούς φορείς όσο και για τις δημόσιες αρχές, στα τέλη του 2025 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης ⁽¹⁸⁾ και πρόταση για την επιτάχυνση της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η προσομοίωση ακραίων καταστάσεων των οδηγιών για τα πτηνά και τους οικοτόπους βρίσκεται σε εξέλιξη και η Επιτροπή θα δώσει συνέχεια, κατά περίπτωση, με περαιτέρω δράσεις.

Για να ενισχυθεί η καλύτερη ανταμοιβή από την αγορά, είναι αναγκαίο να καταβληθούν προσπάθειες για την καλύτερη ενημέρωση των καταναλωτών, την **ευθυγράμμιση των προσδοκιών των καταναλωτών με δίκαιους μηχανισμούς τιμολόγησης και την προώθηση της διαφοροποίησης της αγοράς**, ώστε να αξιοποιηθούν οι αγορές υψηλής αξίας.

⁽¹⁸⁾ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των οδηγιών (ΕΕ) 2018/2001, (ΕΕ) 2019/944, (ΕΕ) 2024/1788 όσον αφορά την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης [COM(2025) 1007 final].

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας πρέπει να είναι δίκαιη. Η ενίσχυση της θέσης των γεωργών στην αλυσίδα τροφίμων και η προστασία τους από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές αποτελεί μακροχρόνια προτεραιότητα που θα ενισχυθεί με την επανεξέταση της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές ⁽¹⁹⁾, με βάση την πείρα που έχει αποκτηθεί μέχρι σήμερα. Οι γεωργοί πρέπει να λαμβάνουν **καλύτερη αμοιβή, μεταξύ άλλων από αναδυνάμενες οικονομικές δραστηριότητες που συνδέονται με την ανάπτυξη της βιοοικονομίας και την αξιοποίηση των υποπροϊόντων.** Η Επιτροπή θα αξιολογήσει βέλτιστους τρόπος ενσωμάτωσης αυτών των πτυχών στο έργο του παρατηρητηρίου της αγροδιατροφικής αλυσίδας της ΕΕ για την παροχή διαφάνειας στην αγορά κατά μήκος της αξιακής αλυσίδας και την οικοδόμηση εμπιστοσύνης.

Η βιωσιμότητα και η κυκλικότητα προσφέρουν σημαντικά επιχειρηματικά οφέλη στους γεωργούς. Οι κυκλικές πρακτικές και η βιοοικονομία ενισχύουν την αυτάρκεια σε ζωοτροφές και μεγιστοποιούν την αξιοποίηση της βιομάζας (συμπεριλαμβανομένων των ζωικών υποπροϊόντων), γεγονός που με τη σειρά του μειώνει τα απόβλητα και παρέχει πιο προβλέψιμο εισόδημα στους γεωργούς. **Υποπροϊόντα όπως το μαλλί ή η κοπριά δεν αποτελούν απόβλητα, αλλά πόρο** που έχει αξία και εξυπηρετεί πολλαπλούς σκοπούς σε μια κυκλική βιοοικονομία, η δε νομοθεσία θα πρέπει να αναγνωρίζει τα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητές τους. Οι κατάντη φορείς (π.χ. παραγωγοί γαλακτοκομικών προϊόντων ή κρέατος) αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο τα επιχειρηματικά οφέλη από την προσφορά ανταμοιβών σε γεωργούς που μειώνουν τις εκπομπές στις εκμεταλλεύσεις τους, με αποτέλεσμα οι βιώσιμες κτηνοτροφικές δραστηριότητες να καθίστανται πιο ανταγωνιστικές.

Η ανταγωνιστικότητα πρέπει επίσης να ενισχυθεί με την **καλύτερη ολοκλήρωση της αλυσίδας τροφίμων και την ανάπτυξη προτύπων ποιότητας του κρέατος.** Θα πρέπει να αξιοποιηθούν περαιτέρω οι δυνατότητες διασύνδεσης της γαλακτοπαραγωγής με την παραγωγή βοείου κρέατος. Η καλύτερη ευθυγράμμιση μεταξύ των αλυσίδων εφοδιασμού θα μπορούσε να βελτιώσει τόσο τις οικονομικές όσο και τις περιβαλλοντικές επιδόσεις των συστημάτων γαλακτοπαραγωγής και παραγωγής βοείου κρέατος. Εξίσου σημαντικές είναι οι αξιακές αλυσίδες υψηλής ποιότητας στις αγροτικές περιοχές και οι υποδομές. Η πείρα από την ανάπτυξη οργανώσεων παραγωγών και συνεταιρισμών καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο τα εργαλεία που ενσωματώνονται στον κανονισμό για την κοινή οργάνωση των αγορών (ΚΟΑ) ⁽²⁰⁾ συμβάλλουν στην ενίσχυση της θέσης των γεωργών στην αξιακή αλυσίδα και στην αύξηση του μεριδίου τους στη δημιουργούμενη αξία.

Η δικαιοσύνη δεν αφορά μόνο την εσωτερική, αλλά και την εξωτερική διάσταση. Η προώθηση της **αμοιβαιότητας και της μεγαλύτερης ευθυγράμμισης των προτύπων παραγωγής σε ολόκληρο τον κόσμο** απαιτεί κατάλληλους ελέγχους, αποτελεσματικές διασφαλίσεις και συνεχή προσπάθεια για υψηλά πρότυπα. Πρόκειται για έργο που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη και αποτελεί σαφή προτεραιότητα. Η εισαγωγή προϊόντων που παράγονται με χαμηλότερα πρότυπα όχι μόνο θέτει σε μειονεκτική θέση τους παραγωγούς της ΕΕ σε εμπορικό επίπεδο, αλλά και μετατοπίζει αντί να μειώνει τις παγκόσμιες εκπομπές. Η ενίσχυση των ελέγχων στα τρόφιμα και στα ζωικά και φυτικά προϊόντα που

(19) Οδηγία (ΕΕ) 2019/633 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/633/oj>.

(20) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>.

εισέρχονται στην ΕΕ βρίσκεται σε εξέλιξη και έχει προχωρήσει σημαντικά ⁽²¹⁾. Οι διασφαλίσεις αποτελούν συνήθεις πρακτικές στις συμφωνίες που συνάπτει η Ένωση και προστατεύουν τους Ευρωπαίους γεωργούς από τυχόν επιζήμιες εισαγωγές. Περιλαμβάνονται καλά διαμορφωμένες ποσοστώσεις με όγκους που συνδέονται με τις συνθήκες της αγοράς της ΕΕ και αυτόματες ρήτρες διασφάλισης για ορισμένες συμφωνίες που παρέχουν πρόσθετο επίπεδο προστασίας. Εφαρμόζονται αυστηρά υψηλά πρότυπα ασφάλειας των τροφίμων, ιδίως όσον αφορά τη χρήση αντιμικροβιακών και ορμονών. **Οι κανόνες για την καλή μεταχείριση των ζώων επανεξετάζονται προκειμένου να διασφαλιστεί η καλύτερη ευθυγράμμιση των προτύπων για τα εισαγόμενα προϊόντα.** Για τη μελλοντική δημοσιονομική περίοδο, η πρόταση για τη δημιουργία ενιαίου διχτυού ασφαλείας με σημαντικό προϋπολογισμό θα παράσχει στην Ένωση τα αναγκαία μέσα για την καλύτερη προστασία των γεωργών σε περιόδους αστάθειας της αγοράς. Παράλληλα, η Επιτροπή θα συμμετάσχει σε **ειδική διπλωματία στον αγροδιατροφικό τομέα, θα εντείνει τις αποστολές υψηλού επιπέδου και θα ενισχύσει τα μέτρα προώθησης για τη δημιουργία νέων ευκαιριών στην αγορά για τις ευρωπαϊκές εξαγωγές.**

Η απλούστευση αποτελεί απαραίτητη συνιστώσα της ανταγωνιστικότητας. Έχουν ξεκινήσει σημαντικές εργασίες, αλλά απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να μπορέσει ο αγροδιατροφικός τομέας να επωφεληθεί από ένα νομικό πλαίσιο που θα ευνοεί την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα, με παράλληλη τήρηση των προτύπων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, καθώς και για την ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών. Η υπό εξέλιξη συζήτηση σχετικά με τη δέσμη μέτρων omnibus για την ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών θα συμβάλει στην αναγκαία απλούστευση. Είναι αναγκαίο να καταστεί η **νομοθεσία της ΕΕ για την υγιεινή** πιο ευέλικτη και να αξιοποιηθούν καλύτερα οι διατάξεις ευελιξίας που περιέχονται σε αυτήν, οι οποίες επιτρέπουν προσαρμογές στη δομή και τη διαρρύθμιση των σφαγείων χαμηλής δυναμικότητας, με παράλληλη τήρηση των προτύπων για την ασφάλεια των τροφίμων και την καλή μεταχείριση των ζώων και με αποτελεσματικό συνδυασμό αυτών με τις πρακτικές απαιτήσεις λειτουργίας. Η προτεινόμενη τροποποίηση του κανονιστικού πλαισίου για τις **πρόσθετες ύλες ζωοτροφών** στη δέσμη μέτρων omnibus για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές θα παράσχει ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη και τη διαθεσιμότητα νέων καινοτόμων πρόσθετων υλών ζωοτροφών, ενώ συνεχίζονται οι εργασίες για τον εντοπισμό περαιτέρω αναγκών απλούστευσης, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των ευρύτερων διαλόγων εφαρμογής, καθώς και των **διαλόγων για τα τρόφιμα**. Επιπλέον, **είναι αναγκαίο να γίνουν προσαρμογές στους κανόνες για τα ζωικά υποπροϊόντα** με σκοπό την καλύτερη διευκόλυνση της κυκλικής οικονομίας, χωρίς να τίθενται σε κίνδυνο τα πρότυπα για την υγεία των ζώων και την ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών.

3.3. Ένας βιώσιμος κτηνοτροφικός τομέας

Η επένδυση στη βιωσιμότητα αποτελεί επένδυση στο μακροπρόθεσμο μέλλον της γεωργίας. Τα υψηλότερα πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων μπορούν να αποφέρουν βελτιωμένα οικονομικά αποτελέσματα, μειωμένο κίνδυνο εκδήλωσης νόσων και ευρύτερη στήριξη, υπό την προϋπόθεση ότι τα οφέλη όσον αφορά την καλή διαβίωση μεταφράζονται σε μετρήσιμα οφέλη για την υγεία, την παραγωγικότητα ή οφέλη υψηλότερων τιμών πώλησης —οι καθαρές επιπτώσεις ποικίλλουν ανάλογα με τον τομέα και τις συνθήκες της αγοράς. Η αποδοτική χρήση του αζώτου στα συστήματα τροφίμων

⁽²¹⁾ [Commission announces reinforcement of controls on products imported into the EU](#) (Η Επιτροπή ανακοινώνει την ενίσχυση των ελέγχων στα προϊόντα που εισάγονται στην ΕΕ).

και βιοοικονομίας ⁽²²⁾, μεταξύ άλλων μέσω της αποδοτικής χρήσης των λιπασμάτων, προστατεύει τα ύδατα και το έδαφος, μειώνοντας παράλληλα το κόστος των εισροών. Οι ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή υποδομές μπορούν να αντεπεξέλθουν στις επιπτώσεις των ακραίων καιρικών φαινομένων και να προσφέρουν μακροπρόθεσμη απόδοση των επενδύσεων.

Η επιτυχία εξαρτάται από την ικανότητα των γεωργών να πραγματοποιούν επενδύσεις. Για τον λόγο αυτό, η μετάβαση για την αντιμετώπιση των προκλήσεων βιωσιμότητας πρέπει να είναι **δίκαιη και ισορροπημένη**. Η αύξηση του επιπέδου φιλοδοξίας όσον αφορά τη βιωσιμότητα εγείρει ερωτήματα σχετικά με τον **τρόπο κατανομής του κόστους σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα**. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η μετάβαση σε βελτιώσεις βιωσιμότητας μπορεί να συνεπάγεται υψηλότερο κόστος παραγωγής για τους γεωργούς, χαμηλότερες αποδόσεις ή μειωμένη πυκνότητα εκτροφής. Ορισμένες γεωργικές πρακτικές, όπως η βιολογική γεωργία, επιτρέπουν τη διατήρηση υψηλών φιλοδοξιών για το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων με κερδοφορία για τους γεωργούς. Για άλλα συστήματα, όταν το κόστος αυτό δεν μπορεί να απορροφηθεί πλήρως από τους γεωργούς ή την υπόλοιπη αλυσίδα εφοδιασμού, αντικατοπτρίζεται τελικά στις υψηλότερες τιμές των τροφίμων, οι οποίες βαρύνουν τους καταναλωτές, χωρίς να αυξάνεται το εισόδημα των παραγωγών και με ενδεχόμενο αποτέλεσμα τη μείωση της ζήτησης. Τα ανωτέρω αναδεικνύουν την ανάγκη για μια προσεκτικά σταθμισμένη μετάβαση που θα αποφέρει οφέλη βιωσιμότητας για τους γεωργούς και την κοινωνία, με παράλληλη διαχείριση των συμβιβασμών και διατήρηση της κοινωνικής αποδοχής.

Η Ένωση και τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στους γεωργούς τη δυνατότητα να επιλέγουν τα μέτρα στήριξης της μετάβασης που ανταποκρίνονται καλύτερα στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και πρακτικές τους και να διευκολύνουν τη λήψη απόφασης σχετικά με τρόπους με τους οποίους η επιχείρησή τους θα καταστεί πιο βιώσιμη.

Οι **συμφωνίες βιωσιμότητας στην αξιακή αλυσίδα**, στο πλαίσιο των οποίων όλοι οι φορείς, συμπεριλαμβανομένων των μεσαζόντων και του λιανικού εμπορίου, αναλαμβάνουν μέρος της ευθύνης, αποτελούν ελπιδοφόρα εργαλεία για τη στήριξη μιας δίκαιης μετάβασης. Επιτρέπουν, για παράδειγμα, στον τομέα του λιανικού εμπορίου να ανταμείβει τα υψηλότερα πρότυπα που εφαρμόζουν οι γεωργοί. Η Επιτροπή, τα κράτη μέλη και οι ιδιωτικοί φορείς θα πρέπει να προωθήσουν περαιτέρω αυτή τη μορφή συνεργασίας.

Κάθε μακροπρόθεσμο όραμα για τον κτηνοτροφικό τομέα πρέπει να ξεκινά από την αξιοποίηση της ποικιλομορφίας του. Το πλούσιο μωσαϊκό της ΕΕ δεν μπορεί να διατηρηθεί μέσω μιας ενιαίας προσέγγισης. Απαιτεί εξατομικευμένες, τοποκεντρικές λύσεις που αντικατοπτρίζουν την τοπική πραγματικότητα και αξιοποιούν τα περιφερειακά πλεονεκτήματα.

Με βάση την πρόοδο που έχει ήδη σημειωθεί, χάρη στην οποία ο **ευρωπαϊκός κτηνοτροφικός τομέας έχει εδραιωθεί μεταξύ των πλέον παραγωγικών και περιβαλλοντικά αποδοτικών ⁽²³⁾ στον κόσμο**, ο σχεδιασμός της νέας περιόδου

⁽²²⁾ Η [στρατηγική της ΕΕ για τη βιοοικονομία](#) με τίτλο «**Στρατηγικό πλαίσιο για μια ανταγωνιστική και βιώσιμη βιοοικονομία στην ΕΕ**» [COM(2025) 960 final] θα αξιολογήσει βέλτιστες πρακτικές και καινοτομίες στον τομέα της βιοοικονομίας με σκοπό την αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης αζώτου στα συστήματα βιοοικονομίας και στα δίκτυα αξίας.

⁽²³⁾ FAO: Greenhouse gas emissions from agrifood systems, Global, regional and country trends, 2000-2022 (Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από αγροδιατροφικά συστήματα, Παγκόσμιες, περιφερειακές και εθνικές τάσεις, 2000-2022).

προγραμματισμού αποτελεί ευκαιρία για τη μετατροπή αυτής της ποικιλομορφίας σε απτές παρεμβάσεις που δίνουν μακροπρόθεσμη κατεύθυνση.

Η **καλή διαβίωση των ζώων** βρίσκεται στο επίκεντρο των ανησυχιών των πολιτών όσον αφορά την κτηνοτροφία. Όπως αναφέρει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «η αναμενόμενη παγκόσμια αύξηση της κατανάλωσης ζωικών πρωτεϊνών αποτελεί ευκαιρία για να καταστεί η ΕΕ παγκόσμιος ηγέτης στη φιλική προς το κλίμα και τα ζώα γεωργία». Απαιτείται η εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων και η σταδιακή υλοποίηση των προβλεπόμενων ενεργειών σε συνέχεια της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών «Τέλος στα Κλουβιά» για την αντιμετώπιση των ανησυχιών των πολιτών, με έμφαση σε τομείς όπου η μετάβαση σε σύστημα στέγασης χωρίς περιορισμό είναι εφικτή, βασίζεται σε τεκμηριωμένα στοιχεία και συνοδεύεται από επαρκείς μεταβατικές περιόδους και χρηματοδοτική στήριξη ώστε να μπορέσουν οι γεωργοί να προσαρμοστούν. Δεδομένης της κλίμακας των απαιτούμενων επενδύσεων, η μετάβαση θα απαιτήσει στήριξη που θα εκτείνεται στην επόμενη περίοδο χρηματοδότησης και πέραν αυτής.

Τα υψηλά πρότυπα καλής διαβίωσης βελτιώνουν την αποδοτική χρήση των πόρων, για παράδειγμα με τη μείωση των ποσοστών θνησιμότητας, την επιμήκυνση της παραγωγικής ζωής των ζώων και τη βελτίωση της μετατροπής των ζωοτροφών. Παρότι σήμερα ο τομέας των ορνίθων ωοπαραγωγής βασίζεται κυρίως στη θανάτωση **αρσενικών νεοσσών μίας ημέρας**, τα ηθικά αιτήματα των πολιτών μπορούν να ικανοποιηθούν με την παύση αυτής της πρακτικής μέσω της χρήσης τεχνολογιών προσδιορισμού του φύλου in-ovo, οι οποίες είναι πλέον διαθέσιμες. Οι εν λόγω τεχνολογίες μπορούν να ενισχύσουν τη φήμη του τομέα των αυγών της ΕΕ για προϊόντα υψηλής ποιότητας που παράγονται με ηθικό τρόπο. Παρότι είναι διαθέσιμες και χρησιμοποιούνται σε ορισμένα κράτη μέλη, οι τεχνολογίες δεν είναι ακόμη πλήρως προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές για τα μικρά και μεσαία εκκολαπτήρια σε ολόκληρη την ΕΕ. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη μείωση του κόστους και την κλιμάκωση της ανάπτυξης. Έως το τέλος του 2026, η Επιτροπή προτίθεται να προτείνει **στοχευμένη αναθεώρηση των κανόνων καλής διαβίωσης των ζώων για τις όρνιθες ωοπαραγωγής και τα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής**, εστιάζοντας στη σταδιακή κατάργηση των κλωβών, σε πρακτικούς δείκτες καλής διαβίωσης στην εκμετάλλευση, στον τερματισμό της συστηματικής θανάτωσης αρσενικών νεοσσών και στην εφαρμογή ισοδύναμων απαιτήσεων στις εισαγωγές. Για να αξιοποιηθεί η εγκατάλειψη της πρακτικής της θανάτωσης αρσενικών νεοσσών μίας ημέρας, η Επιτροπή θα διερευνήσει τη δυνατότητα επικαιροποίησης των κανόνων σήμανσης των αυγών για την καλύτερη ενημέρωση των καταναλωτών, μεταξύ άλλων σε τρίτες χώρες, σχετικά με τις βελτιώσεις που πραγματοποιούν οι γεωργοί. Έως το 2ο τρίμηνο του 2027, παρόμοια πρόταση θα αφορά την **καλή διαβίωση των χοίρων**, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης από τους κλωβούς στα συστήματα περιφράγματος.

Η συζήτηση σχετικά με την εξαγωγή ζώντων ζώων σε τρίτες χώρες, ιδίως για άμεση σφαγή, έχει καταστεί καίριας σημασίας τα τελευταία χρόνια. Οι νέες επιδημικές εξάρσεις και οι επανεμφανιζόμενες νόσοι των ζώων στα κράτη μέλη της ΕΕ οδηγούν —ενίοτε αδικαιολόγητα— σε συχνούς εμπορικούς φραγμούς. Ταυτόχρονα, οι φυσικές καταστροφές και οι μεταβαλλόμενες συνθήκες ασφάλειας στις χώρες προορισμού απειλούν τη δυνατότητα σχεδιασμού τέτοιων πρακτικών τόσο στο οδικό όσο και στο θαλάσσιο δίκτυο. Μπορεί επίσης να εγείρονται ανησυχίες σχετικά με την καλή διαβίωση των ζώων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα πραγματοποιήσει στενή ανταλλαγή απόψεων με τους σχετικούς συμφεροντούχους, την κοινωνία των πολιτών και τις τρίτες χώρες προορισμού και, ανάλογα με το αποτέλεσμα αυτών των ανταλλαγών, θα διερευνήσει περαιτέρω μέτρα, συμπεριλαμβανομένων πιθανών εναλλακτικών λύσεων αντί της

εξαγωγής ζώων προς σφαγή από την ΕΕ σε τρίτες χώρες, με παράλληλη διατήρηση της θέσης των Ευρωπαίων κτηνοτρόφων στις αγορές.

Αυτά τα υψηλά πρότυπα για τους παραγωγούς της ΕΕ πρέπει να συνοδεύονται από αντίστοιχες απαιτήσεις για τα εισαγόμενα προϊόντα, με κατάλληλα εργαλεία επιβολής. Οι τρίτες χώρες ενδέχεται να εφαρμόζουν χαμηλότερα πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων, ενώ οι πολίτες της ΕΕ αναμένουν ότι όλα τα προϊόντα στην αγορά της ΕΕ πληρούν υψηλά πρότυπα καλής διαβίωσης. Ο εκσυγχρονισμός των κανόνων της ΕΕ για την καλή διαβίωση των ζώων και οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ παρέχουν ουσιαστική ευκαιρία για τη **θέσπιση ισοδύναμων απαιτήσεων καλής διαβίωσης των ζώων για τα εισαγόμενα προϊόντα**, σύμφωνα με τα πρότυπα του ΠΟΕ.

Η συνέχιση των προσπαθειών για τη μείωση των εκπομπών από την κτηνοτροφία παραμένει μία από τις προτεραιότητες. Παρότι οι εκπομπές εντερικού μεθανίου από την κτηνοτροφία στην ΕΕ αντιπροσωπεύουν μικρό μερίδιο σε παγκόσμιο επίπεδο, αποτελούν τη μεγαλύτερη πηγή ⁽²⁴⁾ γεωργικών εκπομπών στην ΕΕ. Η αντιμετώπιση αυτών των εκπομπών απαιτεί μια προσέγγιση βασισμένη στην επιστήμη και στα συστήματα, η οποία θα αξιοποιεί τις υφιστάμενες ορθές πρακτικές και θα υποστηρίζεται περαιτέρω από την καινοτομία και την τεχνολογία. Τα διάφορα είδη κτηνοτροφικής παραγωγής έχουν διαφορετικές κλιματικές εξωτερικές επιδράσεις και διαφορετικές δυνατότητες αντιμετώπισής τους, οι οποίες πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη.

Καταρχήν, μια **αποτελεσματική πολιτική μείωσης του μεθανίου προϋποθέτει ακριβείς μετρήσεις**. Ορισμένες υφιστάμενες μεθοδολογίες για την εκτίμηση των εκπομπών από την κτηνοτροφία δεν αντικατοπτρίζουν πλήρως την πραγματική απόκλιση των εκπομπών μεταξύ διαφορετικών συστημάτων παραγωγής, φυλών και συστημάτων σίτισης. Οι προσεγγίσεις των βαθμίδων 1 και 2 της μεθοδολογίας της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) ενδέχεται να υποεκτιμούν την αξία των βελτιώσεων σε επίπεδο εκμετάλλευσης και της γενετικής ποικιλότητας. Παράλληλα, βρίσκονται σε εξέλιξη συζητήσεις για να διερευνηθεί η ανάγκη να ληφθεί υπόψη ο βιογενής χαρακτήρας των εκπομπών μεθανίου στο πλαίσιο ενός βραχυπρόθεσμου κύκλου άνθρακα. Απαιτούνται πιο εξειδικευμένες προσεγγίσεις ώστε να αντικατοπτρίζονται καλύτερα οι πραγματικές πρακτικές διαχείρισης και να διασφαλίζεται η ακριβέστερη και δικαιότερη αξιολόγηση των κλιματικών επιδόσεων της κτηνοτροφίας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα **καταρτίσει μια εναρμονισμένη μεθοδολογία για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από την κτηνοτροφία σε επίπεδο εκμετάλλευσης και θα προωθήσει εργαλεία παρακολούθησης** τα οποία θα αντικατοπτρίζουν καλύτερα τα μέτρα που εφαρμόζονται σε επίπεδο εκμετάλλευσης και θα ανταποκρίνονται περισσότερο στις ανάγκες του κτηνοτροφικού τομέα της ΕΕ. Η προσέγγιση αυτή θα βασιστεί στις εργασίες που ξεκίνησαν από ορισμένα κράτη μέλη ⁽²⁵⁾ με στόχο την ανάπτυξη εκπομπών βαθμίδας 3 που επιτρέπουν ακριβέστερη και πιο διαφοροποιημένη λογιστική καταγραφή των εκπομπών. Οι εργασίες αυτές θα συνδεθούν με την περαιτέρω ανάπτυξη των μεθόδων παραγωγής στο πλαίσιο των προτύπων εμπορίας και της προσέγγισης αριστείας της ΕΕ (βλ. σημείο 3.5 κατωτέρω). Τα αποτελέσματα αναμένεται επίσης να συμβάλουν στη βελτίωση της ακρίβειας των εθνικών απογραφών αερίων του θερμοκηπίου των κρατών

⁽²⁴⁾ BOSCO, S., CHEN, M., BIELZA, M., MONTERO CASTAÑO, A., SCHIEVANO, A. και άλλοι, Livestock Feeding and Sustainability: Mapping Environmental, Climate, and Productivity Outcomes (Σίτιση των ζώων και βιωσιμότητα: Χαρτογράφηση των αποτελεσμάτων σε επίπεδο περιβάλλοντος, κλίματος και παραγωγικότητας), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/3398918> (στο διαδίκτυο), JRC143817.

⁽²⁵⁾ Ιρλανδική Ομοσπονδία Εκτροφής Βοοειδών (ICBF): <https://www.icbf.com/methane/>.

μελών. Η ΕΕ είναι επίσης έτοιμη να ανταλλάξει απόψεις σχετικά με τις πρακτικές μέτρησης και μετριάσμου με παγκόσμιους εταίρους στο πλαίσιο του παγκόσμιου ηγετικού ρόλου στη μείωση του μεθανίου μέσω της Παγκόσμιας Δέσμευσης για το Μεθάνιο και σχετικών πρωτοβουλιών. Σε στενή συνεργασία με τους εκπροσώπους των γεωργών και τους συμφεροντούχους της αξιακής αλυσίδας των τροφίμων, η Επιτροπή αναπτύσσει μια **προαιρετική πυξίδα βιωσιμότητας στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις για τους γεωργούς**. Αυτό το επιστημονικά τεκμηριωμένο πλαίσιο θα καταστήσει δυνατή την πρακτική και συγκρίσιμη αξιολόγηση των βασικών διαστάσεων της βιωσιμότητας σε διάφορα γεωργικά συστήματα. Η πυξίδα μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο διαχείρισης για την καθοδήγηση των αποφάσεων, την παρακολούθηση της προόδου και τη διαφανή καταγραφή των επιδόσεων σε βάθος χρόνου, καθώς και για τη συμμετοχή σε καθεστώτα πριμοδότησης ή συμβάσεις που ανταμείβουν τις επαληθευμένες μειώσεις εκπομπών, τη βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων και την παροχή υπηρεσιών οικοσυστήματος. Η πυξίδα θα καταστήσει δυνατή την αξιολόγηση των **επιδόσεων με βάση τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται στην πράξη**, με αποτέλεσμα τη σταδιακή απομάκρυνση από μια προσέγγιση που βασίζεται στις απαιτήσεις. Επιπλέον, με βάση μια πιλοτική μεθοδολογία πιστοποίησης, η Επιτροπή αξιολογεί τη συμπερίληψη των μειώσεων των εκπομπών από την κτηνοτροφία στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τις απορροφήσεις άνθρακα και την ανθρακοδεσμευτική γεωργία (CRCF).

Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η παραγωγή τροφίμων είναι εγγενώς συνδεδεμένη με φυσικές βιολογικές διεργασίες και ότι, παρά τη συμμόρφωση με τα υψηλά πρότυπα της ΕΕ, προκαλεί **αναπόφευκτες ενδογενείς εκπομπές** που συνεπάγονται ορισμένους συμβιβασμούς οι οποίοι δεν μπορούν να εξαλειφθούν πλήρως. Η ζήτηση αποτελεί σημαντικό παράγοντα της μετάβασης, όπως εξηγείται στο σχέδιο για τις πρωτεΐνες, και είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι η μείωση της παραγωγής της ΕΕ θα μπορούσε να οδηγήσει σε αυξημένες εισαγωγές και υψηλότερες εκπομπές σε περιοχές εκτός ΕΕ.

Η περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου πρέπει να βασιστεί σε συνδυασμό αποτελεσματικών μέτρων πολιτικής και κινήτρων, στις δυνατότητες γενετικών βελτιώσεων, στην καινοτομία και την τεχνολογία, μεταξύ άλλων στις στρατηγικές σίτισης. Η Επιτροπή θα απευθύνει **συστάσεις στα κράτη μέλη** στο πλαίσιο της μελλοντικής ΚΓΠ και θα τους παράσχει μια **εργαλειοθήκη με τις πλέον αποτελεσματικές πρακτικές**. Τα κράτη μέλη μπορούν να χαράξουν τις στρατηγικές τους με βάση τις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν σε αυτά, όπως αποτυπώνεται στη Στρατηγική της ΕΕ για το μεθάνιο του 2020, λαμβάνοντας υπόψη επενδύσεις σε βελτιώσεις της αποδοτικότητας που μειώνουν τις εκπομπές, μεταξύ των οποίων η χρήση φυλών με χαμηλότερες εκπομπές μεθανίου, η σίτιση ακριβείας και η προηγμένη διαχείριση της κοπριάς, όπως το βιοαέριο και οι βελτιωμένες τεχνολογίες επεξεργασίας, καθώς και λύσεις μείωσης των εκπομπών σε συστήματα εκτροφής σε κλειστούς χώρους. Επιπλέον, οι τεχνολογικές λύσεις προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες μετριάσμου που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 16 % έως το 2040 ⁽²⁶⁾. Ως εκ τούτου, ένας συνδυασμός φιλόδοξων μέτρων και κινήτρων από την ΚΓΠ, σε συνδυασμό με την τεχνολογία και την καινοτομία, θα μπορούσε να αποφέρει πολύ σημαντικές μειώσεις των εκπομπών και να συμβάλει στην επίτευξη του κλιματικού στόχου για το 2040.

(26) Εκτίμηση της ΓΔ AGRI με βάση τους δικούς της υπολογισμούς και τα σενάρια που περιγράφονται στην [έκθεση γεωργικών προοπτικών του 2022](#).

Τα κράτη μέλη έχουν την ευκαιρία να συμπεριλάβουν **επενδύσεις στο βιοαέριο και στο βιομεθάνιο** στα μελλοντικά ΕΠΕΣ τους και/ή να τις στηρίξουν μέσω άλλων εθνικών προγραμμάτων. Το πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις προσφέρει επίσης διάφορες επιλογές για την εν λόγω στήριξη. Οι εγκαταστάσεις βιοαερίου μετατρέπουν την κοπριά και τα γεωργικά κατάλοιπα σε ανανεώσιμη ενέργεια, χώνευμα για λίπανση και, σε ορισμένες περιπτώσεις, αφυδατωμένο χώνευμα ως υλικό στρωμνής για ζώα. Η παραγόμενη ενέργεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην εκμετάλλευση ή ακόμη και να πωληθεί στην αγορά, ιδίως με τη χρήση του μηχανισμού βιομεθανίου της ΕΕ, με αποτέλεσμα να δημιουργείται συμπληρωματικό εισόδημα, να ενισχύεται η ανθεκτικότητα και η επιχειρηματική βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, και παράλληλα να μειώνεται η εξάρτηση από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα και συνθετικά λιπάσματα.

Η προστασία των φυσικών πόρων από τη ρύπανση και η διασφάλιση της καλής υγείας του εδάφους αποτελούν απαραίτητα χαρακτηριστικά μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής για το μέλλον της κτηνοτροφίας. Δεδομένης της μεγάλης ποικιλομορφίας τους, ορισμένες κτηνοτροφικές πρακτικές έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο περιβάλλον ο οποίος συνδέεται με αρνητικές εξωτερικές επιδράσεις (όπως οι απώλειες θρεπτικών ουσιών, οι ατμοσφαιρικές εκπομπές κ.λπ.), ιδίως σε περιοχές με υψηλές συγκεντρώσεις ζωικού κεφαλαίου, ενώ άλλες πρακτικές, όπως η εκτατική βόσκηση και η βιολογική γεωργία, συμβάλλουν θετικά στη διαχείριση και τη διατήρηση της φύσης. Ως εκ τούτου, οι περιβαλλοντικές προκλήσεις πρέπει να αντιμετωπιστούν με εξατομικευμένο τρόπο και σε συνεργασία με τους κτηνοτρόφους.

Η μελλοντική ΚΓΠ αποτελεί ευκαιρία για την επίτευξη προόδου όσον αφορά τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τη συνεργασία σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα και θα μπορούσαν να παράσχουν στήριξη, ιδίως σε περιοχές με υψηλή πυκνότητα ζωικού κεφαλαίου, για τη βελτίωση της διαχείρισης της κοπριάς και των θρεπτικών ουσιών και τη μείωση της πίεσης στους φυσικούς πόρους, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση των νέων παρεμβάσεων που πρότεινε η Επιτροπή στην πρότασή της για την ΚΓΠ. Τα κράτη μέλη έχουν στη διάθεσή τους εργαλεία για να παρέχουν ενισχυμένη στήριξη στα συστήματα που βασίζονται στη βόσκηση με βάση τις ανάγκες τους. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται επίσης να επεκτείνουν τη χρήση καλλιεργειών εδαφοκάλυψης, ποικιλόμορφης αμειψισποράς και εναλλακτικών πηγών ζωοτροφών, να χορηγήσουν στήριξη για την αύξηση της δυναμικότητας αποθήκευσης κοπριάς και να απλουστεύσουν τις διαδικασίες για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, υποδομές ανακύκλωσης θρεπτικών ουσιών και γεωργία ακριβείας. Η συνεχής στήριξη της βιολογικής γεωργίας είναι σημαντική για την επίτευξη αυτών των στόχων.

Η Επιτροπή, επικουρούμενη από τον άξονα εργασίας για το ζωικό κεφάλαιο, θα προωθήσει την ανταλλαγή γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών, με στόχο τη δημιουργία μιας **πλατφόρμας για την κτηνοτροφία με ένα ολοκληρωμένο αποθετήριο δοκιμασμένων λύσεων** για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων έως το 2027. Το αποθετήριο αυτό θα προσδιορίζει αποτελεσματικά μέτρα μετριασμού, θα παρουσιάζει επιτυχείς προσεγγίσεις που εφαρμόζονται σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και θα παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τα μέσα της ΚΓΠ και τους διαθέσιμους μηχανισμούς στήριξης που διευκολύνουν την υιοθέτησή τους.

Οι γεωργοί της ΕΕ τηρούν ήδη υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα που ορίζονται σε διάφορες νομοθετικές πράξεις, ορισμένα από τα οποία έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις δραστηριότητες των γεωργών. **Η Επιτροπή αξιολογεί και υποβάλλει ορισμένους από**

αυτούς τους κανόνες σε προσομοίωση ακραίων καταστάσεων στο πλαίσιο της ευρύτερης προσπάθειας απλούστευσης.

Σύντομα θα δημοσιευθεί η αξιολόγηση της **οδηγίας για τη νιτρορύπανση** ⁽²⁷⁾. Σε συνέχεια της έκθεσης, η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για τον προσδιορισμό βέλτιστων πρακτικών και δυνατοτήτων απλούστευσης σχετικά με τρόπους βελτίωσης της διαχείρισης των θρεπτικών ουσιών σε επίπεδο εκμετάλλευσης, της γεωργίας βάσει ημερολογίου, της τήρησης αρχείων και της λίπανσης για τις μικρές εκμεταλλεύσεις. Θα αποσκοπεί στη βελτιστοποίηση της εφαρμογής των κανόνων και θα αποτυπώνει τις τεχνολογικές πιέσεις και την κλιματική αλλαγή, ενώ παράλληλα θα ελαχιστοποιηθεί ο περιττός φόρτος και θα διασφαλιστεί ότι τα μέτρα είναι αναλογικά και αποτελεσματικά για την επίτευξη των προτύπων της ΕΕ για την ποιότητα των υδάτων. Η Επιτροπή θα συμβουλευθεί τα κράτη μέλη σχετικά με τις δυνατότητες **απλούστευσης της εφαρμογής της οδηγίας, για παράδειγμα για ορισμένες βιώσιμες κτηνοτροφικές πρακτικές, και θα ανταλλάξει επίσης απόψεις με την επιτροπή για τη νιτρορύπανση σχετικά με την έκθεση αξιολόγησης.**

Η Επιτροπή υποβάλλει επίσης σε προσομοίωση ακραίων καταστάσεων τους κανόνες των οδηγιών για τα πτηνά και τους οικοτόπους, και τα σχετικά αποτελέσματα θα ενσωματωθούν σε έκθεση που αναμένεται στα τέλη του 2026 και θα επιτρέψουν την τεκμηρίωση μελλοντικών αποφάσεων. Η πρόταση για την επιτάχυνση των **διαδικασιών αδειοδότησης και η πρόταση κανονισμού για την επιτάχυνση των εκτιμήσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων** [2025/0391 (COD)] ικανοποιεί ήδη εν μέρει ορισμένες από τις μακροχρόνιες απαιτήσεις για την επιτάχυνση και τη βελτίωση της προβλεψιμότητας της διαδικασίας αδειοδότησης. Η στοχευμένη διευκόλυνση των διαδικασιών αδειοδότησης είναι επίσης σημαντική για την πλαισίωση της νομοθετικής αναθεώρησης για τη σταδιακή κατάργηση των κλωβών στους τομείς της εκτροφής ορνίθων ωοπαραγωγής και χοίρων, ενώ παράλληλα δικαιολογείται δεδομένου ότι ο αριθμός των εκτρεφόμενων ζώων θα παραμείνει σταθερός στις προσαρμοσμένες εγκαταστάσεις. **Οι δυνατότητες καλύτερης ευθυγράμμισης μεταξύ των περιβαλλοντικών στόχων και της γεωργικής ζωτικότητας έγκεινται επίσης στην καινοτομία.** Στην ΕΕ, η κτηνοτροφία παρήγαγε ετησίως πάνω από 1,4 δισεκατομμύρια τόνους κοπριάς την περίοδο 2016-2019. Παρότι συνδέεται με τη ρύπανση από άζωτο σε ορισμένες περιοχές, με τη χρήση της καινοτομίας η κοπριά μπορεί επίσης να αποτελέσει ευκαιρία. Η Επιτροπή διερευνά τη δυνατότητα επέκτασης της πράξης RENURE ώστε να καλύπτει ορισμένους τύπους υγρών χωνευμάτων με βάση την κοπριά με κατάλληλες περιβαλλοντικές διασφαλίσεις και θα υποβάλει μια πρώτη προκαταρκτική αξιολόγηση το 3ο τρίμηνο του 2026. Ομοίως, η χρήση χωνεύματος από βιολογικά απόβλητα ως λιπάσματος ως έχει ή για την παραγωγή άλλων λιπασμάτων βιολογικής προέλευσης μπορεί να περιορίσει τις αρνητικές εξωτερικές επιδράσεις της κτηνοτροφίας, να καταστήσει δυνατή την καλύτερη διανομή πλούσιων σε άνθρακα βιολογικών λιπασμάτων, να μειώσει την εξάρτηση από συνθετικά λιπάσματα και να ενισχύσει την αυτονομία της ΕΕ όσον αφορά την παραγωγή ζωοτροφών και τροφίμων, συμβάλλοντας παράλληλα στην εγχώρια παραγωγή ενέργειας (βιομεθάνιο). Η Επιτροπή θα εργαστεί για τη **διευκόλυνση της χρήσης ζωικών υποπροϊόντων** χωρίς να τίθενται σε κίνδυνο η υγεία των ζώων και τα πρότυπα ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών και θα προβεί σε **επανεξέταση πιθανών κανονιστικών εμποδίων.**

(27) Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (ES, DA, DE, EL, EN, FR, IT, NL, PT), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>

Βασικό στοιχείο είναι η καλύτερη χωρική εξισορρόπηση και η διευκόλυνση της μεταφοράς θρεπτικών ουσιών από περιοχές με πλεόνασμα σε περιοχές με έλλειμμα, τόσο για τη βελτιστοποίηση της χρήσης όσο και για τη μείωση των τοπικών περιβαλλοντικών πιέσεων. Η Επιτροπή, επικουρούμενη από τον **άξονα εργασίας για το ζωικό κεφάλαιο, θα καταρτίσει ειδικό χάρτη πορείας** για τη στήριξη της πρακτικής εφαρμογής, την ενίσχυση της εφοδιαστικής, τη μείωση της πίεσης, την καλύτερη εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου με συνεκτικό τρόπο και την κανονιστική συνοχή, ενώ παράλληλα θα καταστήσει δυνατή την αποτελεσματικότερη και πιο βιώσιμη κυκλοφορία των θρεπτικών ουσιών σε ολόκληρη την ΕΕ.

3.4. Ένας κτηνοτροφικός τομέας προσαρμοσμένος στην εδαφική ποικιλομορφία της Ευρώπης

Η εδαφική ποικιλομορφία της Ευρώπης απαιτεί ποικίλα συστήματα κτηνοτροφικής παραγωγής προσαρμοσμένα στα μοναδικά χαρακτηριστικά των διαφόρων περιφερειών σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Η κτηνοτροφία διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διατήρηση των αγροτικών οικονομιών και στη στήριξη της απασχόλησης σε πολλές περιφέρειες. Συχνά αποτελεί τη μοναδική οικονομική ευκαιρία σε ορισμένες περιοχές. Ο τομέας είναι ιδιαίτερα σημαντικός σε μειονεκτικές περιοχές, όπως οι ορεινές περιοχές, οι βόρειες περιοχές, οι βοσκότοποι και άλλες ενδιάμεσες και περιθωριακές περιοχές, όπου η φυτική παραγωγή μπορεί να είναι δύσκολη ή λιγότερο επικερδής. Τα ζώα βοσκής συμβάλλουν στη διατήρηση των παραδοσιακών τοπίων, στην πρόληψη της υπερβολικής ανάπτυξης της βλάστησης, στον περιορισμό του κινδύνου δασικών πυρκαγιών και στη διατήρηση της βιοποικιλότητας μέσω της διατήρησης ποικίλων οικοτόπων⁽²⁸⁾. Παράλληλα, διατηρείται ο πληθυσμός στις αγροτικές περιοχές και μειώνεται ο κίνδυνος εγκατάλειψης της γης, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση του περιβάλλοντος και σε απώλεια των παραδοσιακών τοπίων. Καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις τρέχουσες προκλήσεις αποκαθιστώντας τον κεντρικό ρόλο της κτηνοτροφίας σε αυτές τις περιοχές.

Η μείωση της κτηνοτροφίας συνδέεται στενά με την εγκατάλειψη της γης σε πολλές ευρωπαϊκές περιφέρειες. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του JRC⁽²⁹⁾, περίπου το 11 % της γεωργικής γης της ΕΕ θα μπορούσε να εγκαταλειφθεί έως το 2030, ενώ σχεδόν το ένα τέταρτο (1,38 εκατομμύρια εκτάρια) του συνόλου της εγκατάλειψης γεωργικής γης στην ΕΕ είναι πιθανό να συμβεί σε ορεινές περιοχές. Αυτό έχει επίσης σημαντικές δημογραφικές επιπτώσεις. Οι προκλήσεις αυτές θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με συνεκτικό και ολοκληρωμένο τρόπο, μεταξύ άλλων μέσω των μελλοντικών πολιτικών μας για τη δημογραφική κατάσταση. Οι αγροτικές περιοχές διαθέτουν τεράστιες δυνατότητες να εξελιχθούν σε **πυλώνα της ευρωπαϊκής ανθεκτικότητας, της βιώσιμης ανάπτυξης και της ετοιμότητας**. Η δημιουργία οικονομικά ελκυστικών και βιώσιμων αγροτικών περιοχών θα βοηθήσει να διατηρηθεί ο πληθυσμός και να προσελκυστεί νέος, συμβάλλοντας έτσι στη μακροπρόθεσμη ζωτικότητα των εν λόγω περιοχών.

⁽²⁸⁾ [Extensive livestock systems and nature in Europe](#) (Συστήματα εκτατικής κτηνοτροφίας και φύση την Ευρώπη) | Δημοσιεύσεις | Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), 07/2026. Σύμφωνα με το ενημερωτικό σημείωμα του ΕΟΠ, το ένα τρίτο των οικοτόπων του παραρτήματος I της οδηγίας για τους οικοτόπους εξαρτάται από την εκτατική βόσκηση.

⁽²⁹⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC113718>.

Η ευκαιρία να μετατραπούν οι αδυναμίες των αγροτικών περιοχών σε ένα από μακροπρόθεσμο πλεονέκτημα είναι σήμερα μεγαλύτερη από ποτέ. Η ΕΕ προχωρά προς έναν πιο συντονισμένο και ολοκληρωμένο σχεδιασμό για τη στήριξη της βιώσιμης οικονομικής της ανάπτυξης, χρησιμοποιώντας την ΕΠΕΣ ως εργαλείο ολοκληρωμένου σχεδιασμού.

Για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για την κατάρτιση σχεδίου σχετικά με τρόπους κάλυψης των ειδικών αναγκών των **περιφερειών και αγροτικών περιοχών που διατρέχουν κίνδυνο εγκατάλειψης**, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση που αντιμετωπίζουν οι ανατολικές παραμεθόριες περιοχές που συνορεύει με τη Ρωσία, τη Λευκορωσία και την Ουκρανία. Στόχος είναι να **επανεέλθει η βιώσιμη κτηνοτροφική παραγωγή** εκεί όπου η παρουσία της είναι φυσική και επιθυμητή λόγω των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών οφελών που προσφέρει, με παράλληλη διασφάλιση των επιδόσεων των περισσότερο ανταγωνιστικών περιφερειών και κοινοτήτων. Μια τέτοια εξέλιξη θα μπορούσε να επιτευχθεί με την προσέλευση όλων των παραγόντων που απαιτούνται για την **εδραίωση μιας αποτελεσματικής αξιακής αλυσίδας στις αγροτικές κοινότητες**, από τους γεωργούς έως τους καταναλωτές, μέσω των σφαγείων, των βιοτεχνικών μονάδων μεταποίησης και των τοπικών αγορών.

Το μελλοντικό **Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Γαιών** ⁽³⁰⁾ θα συμβάλει στη διαδικασία αυτή με την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών για την αντιμετώπιση της εγκατάλειψης της γης και με την προώθηση της ανάλυσης σχετικά με τις αλλαγές στη χρήση της γης και τη βιώσιμη διαχείριση της γης.

Με τη μελλοντική ΚΓΠ, τα κράτη μέλη έχουν στη διάθεσή τους πολλά εργαλεία για τη στόχευση της στήριξης σε ευάλωτες κτηνοτροφικές περιοχές. Η στοχευμένη συνδεδεμένη εισοδηματική στήριξη και η στήριξη για περιοχές με φυσικούς περιορισμούς θα πρέπει να επικεντρώνονται σε τομείς και περιοχές όπου είναι περισσότερο αναγκαίες. Ένα από τα βασικά καθήκοντα θα είναι η **προσέλευση μιας νέας γενιάς γεωργών** σε περιοχές όπου η κτηνοτροφία έχει αφήσει κοινωνικό χάσμα, μέσω ενισχύσεων εκκίνησης, κοινωνικής καινοτομίας, επιχειρηματικότητας και επενδύσεων, πολιτικών πρόσβασης στη γη, εισοδηματικής στήριξης και κινήτρων. Ωστόσο, η πρόκληση υπερβαίνει όσα μπορεί να επιτύχει η ΚΓΠ από μόνη της. Η ανάπτυξη τοπικά ολοκληρωμένων αξιακών αλυσίδων της κτηνοτροφίας απαιτεί συντονισμένες επενδύσεις σε υποδομές, εγκαταστάσεις μεταποίησης, ψηφιοποίηση και δομές της αγοράς, υποστηριζόμενες από κοινωνικές και εργασιακές πολιτικές και, κατά περίπτωση, από πρακτική στήριξη που θα βοηθήσει τους γεωργούς να αντιμετωπίσουν πιέσεις που σχετίζονται με την άγρια πανίδα.

Ένα παράδειγμα που θα μπορούσε να αναζωογονήσει την τοπική οικονομία και ταυτόχρονα να βελτιώσει την καλή διαβίωση των ζώων είναι οι επενδύσεις σε χαμηλής δυναμικότητας και κινητά σφαγεία σε απομακρυσμένες περιοχές. Η Επιτροπή, επικουρούμενη από τον άξονα εργασίας για το ζωικό κεφάλαιο, θα διαθέσει ειδικούς πόρους για την ανάπτυξη ενός **χάρτη πορείας για τα σφαγεία, εξετάζοντας τρόπους ενίσχυσης της παρουσίας τους σε αγροτικές περιοχές, είτε πρόκειται για μόνιμα είτε για κινητά σφαγεία**, με βάση έργα που έχουν ήδη χρηματοδοτηθεί ⁽³¹⁾ και λαμβανομένων παράλληλα υπόψη των πτυχών της καλής διαβίωσης των ζώων.

⁽³⁰⁾ Στρατηγική για την ανανέωση των γενεών στη γεωργία [COM(2025) 872 final].

⁽³¹⁾ Παραδείγματα έργων που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ για την καινοτομία και τη βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων στη Γερμανία: [TadeLoS - Onfarm Slaughtering of Cattle without Stress](#) (Σφαγή βοοειδών στην εκμετάλλευση χωρίς στρες) | [Δίκτυο ΚΓΠ της ΕΕ](#) και [Fully](#)

Παράδειγμα: Ευέλικτο τοπικό δίκτυο μεταποίησης με χαμηλής δυναμικότητας και κινητά σφαγεία (μοντέλο ανθεκτικότητας της αξιακής αλυσίδας στις αγροτικές περιοχές). Σε αραιοκατοικημένες ή ορεινές περιοχές, τα κράτη μέλη υποστηρίζουν ένα υβριδικό σύστημα μεταποίησης που συνδυάζει μικρές μόνιμες εγκαταστάσεις με κινητά σφαγεία.

- Ιδρύεται περιφερειακός κτηνοτροφικός συνεταιρισμός, ο οποίος συγκεντρώνει τους πόρους των γεωργών για τη διαχείριση της εφοδιαστικής και του προγραμματισμού.
- Το κράτος μέλος συγχρηματοδοτεί κινητές μονάδες σφαγής που μετακινούνται μεταξύ των εκμεταλλεύσεων ή καθορισμένων σημείων συλλογής, ενώ παράλληλα τηρούνται τα πρότυπα για την υγεία των ζώων και την ασφάλεια των τροφίμων.
- Νομοθετική απλούστευση και βελτιστοποίηση σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων για την καταχώριση και την αναγνώριση
- Συμπληρωματικά, δημιουργούνται μικρής κλίμακας εγκαταστάσεις τεμαχισμού και συσκευασίας, καθώς και εγκαταστάσεις ψύξης, σε αγροτικές πόλεις, οι οποίες εκσυγχρονίζονται με τη στήριξη της ΕΕ.
- Το σύστημα εντάσσεται σε ένα καθεστώς πιστοποίησης της ποιότητας που αντικατοπτρίζει την αριστεία της ΕΕ για την ενίσχυση της ταυτότητας και της αξίας των προϊόντων.
- Εισάγονται ψηφιακά εργαλεία (πλατφόρμες κρατήσεων, συστήματα ιχνηλασιμότητας) για τη βελτιστοποίηση των διαδρομών, τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με την καλή διαβίωση των ζώων και τη μείωση του χρόνου αναμονής. Με την ενίσχυση της σφαγής σε τοπικό επίπεδο, η καλή διαβίωση των ζώων βελτιώνεται χάρη στη μείωση των μεταφορών ζώντων ζώων σε μεγάλες αποστάσεις.

Οι σύγχρονες ψηφιακές υποδομές είναι ζωτικής σημασίας για την ελκυστικότητα των αγροτικών περιοχών και την ενίσχυση της συμβολής της κτηνοτροφίας στα μέσα βιοπορισμού των αγροτικών περιοχών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιταχύνουν τις επενδύσεις σε ευρυζωνικές συνδέσεις υψηλής ταχύτητας, 5G, δορυφορική συνδεσιμότητα και συνδεσιμότητα εκτός δικτύου, ώστε να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη τεχνολογιών έξυπνης γεωργίας και συστημάτων απομακρυσμένης διαχείρισης του ζωικού κεφαλαίου, καθώς και η πρόσβαση σε επιγραμματικές υπηρεσίες.

Η κοινωνική ανθεκτικότητα είναι επίσης ζωτικής σημασίας. Η ευημερία και η ψυχική υγεία των κτηνοτρόφων της ΕΕ επηρεάζονται όχι μόνο από τις πιέσεις στο εισόδημα, αλλά και από τις απαιτητικές συνθήκες εργασίας, την πολύωρη εργασία και την κοινωνική απομόνωση, ιδίως στις πιο απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές. Ως εκ τούτου, η πρόσβαση σε υπηρεσίες αντικατάστασης και ανακούφισης είναι σημαντική, καθώς επιτρέπει στους γεωργούς να λαμβάνουν άδεια, σε περίπτωση ασθένειας ή οικογενειακών ευθυνών, και να μειώνουν το άγχος και την επαγγελματική εξουθένωση. Θα πρέπει επίσης να αντιμετωπιστούν επαρκώς οι ανάγκες και οι διαφορές που σχετίζονται με το φύλο. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων αποτελεί έναν ακόμη βασικό κοινωνικό παράγοντα, καθώς οι γεωργοί εκπαιδεύονται όλο και περισσότερο στην καλή διαβίωση των ζώων, στις περιβαλλοντικές πρακτικές, στα ψηφιακά εργαλεία και στη διαχείριση των

[mobile slaughter unit in Thuringia](#) (Πλήρως κινητή μονάδα σφαγής στη Θουριγγία) | [Δίκτυο ΚΓΠ της ΕΕ](#). Βλ. επίσης παράδειγμα έργου που χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020» για την υλοποίηση κινητού σφαγείου στη Γαλλία: [Practical case: Mobile Slaughter Unit](#) (Πρακτική περίπτωση: κινητή μονάδα σφαγής) | [Δίκτυο ΚΓΠ της ΕΕ](#).

επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ώστε να παραμένουν ανθεκτικοί και να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις των πολιτικών και της αγοράς. Ο ρόλος των συμβουλευτικών υπηρεσιών και των πολιτικών αγροτικής ανάπτυξης είναι ζωτικής σημασίας εν προκειμένω.

Οι περιφερειακοί πόροι ζωτροφών ενισχύουν την ανθεκτικότητα, τη βιωσιμότητα και τη στρατηγική αυτονομία, ενώ παράλληλα μειώνουν τις εξαρτήσεις από τις εισαγωγές. Με την ενσωμάτωση των βοσκοτόπων, των παραπροϊόντων και των πρωτεϊνούχων φυτών που καλλιεργούνται στην ΕΕ, τα συστήματα αυτά μειώνουν τις εκπομπές, στηρίζουν τις αγροτικές οικονομίες και ευθυγραμμίζονται με τους στόχους της κυκλικής βιοοικονομίας. Τα ανωτέρω αποτελούν βασικούς μοχλούς του σχεδίου της Επιτροπής για την ανθεκτικότητα, τη στρατηγική αυτονομία και τη βιωσιμότητα του συστήματος πρωτεϊνών της ΕΕ.

3.5. Αριστεία στην κτηνοτροφική παραγωγή

Η ποιότητα είναι ένα από τα στρατηγικά πλεονεκτήματα της Ευρώπης. Σε ένα πλαίσιο αυξανόμενων κοινωνικών προσδοκιών, παγκόσμιου ανταγωνισμού και εδαφικών αδυναμιών, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να διατηρήσει και να αναπτύξει τη φιλοδοξία της για αριστεία στην κτηνοτροφική παραγωγή.

Το μέλλον του κτηνοτροφικού τομέα της ΕΕ θα εξαρτηθεί όχι μόνο από την ικανότητά του να παραμένει ανταγωνιστικός και ανθεκτικός, αλλά και από την ικανότητά του να **καθιστά ορατά, αξιόπιστα και οικονομικά αποδοτικά τα χαρακτηριστικά που διακρίνουν το ευρωπαϊκό μοντέλο παραγωγής.** Αντανακλάται ένα μοντέλο κτηνοτροφίας που δεν βασίζεται στο χαμηλότερο κόστος, αλλά στη δημιουργία αξίας μέσω ορθών πρακτικών, ποιότητας, βιωσιμότητας, δεοντολογίας και ευθύνης.

Η αριστεία πρέπει να γίνεται αντιληπτή με ευρύ τρόπο και να μην περιορίζεται σε εξειδικευμένα ή υψηλής ποιότητας προϊόντα. Θα πρέπει σταδιακά να χαρακτηρίζει όλες τις αξιακές αλυσίδες της κτηνοτροφίας και όλα τα μοντέλα παραγωγής. Κάθε κτηνοτροφική εκμετάλλευση θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αποδίδει στο μέγιστο των δυνατοτήτων της, να βελτιώνεται συνεχώς και οι προσπάθειες αυτές να αναγνωρίζονται και να ανταμείβονται από την αγορά και τη δημόσια πολιτική.

Η Επιτροπή προτίθεται να αναπτύξει, **στο πλαίσιο του άξονα εργασίας για το ζωικό κεφάλαιο, μια φιλόδοξη πορεία για την αριστεία στην κτηνοτροφική παραγωγή.** Η πορεία αυτή θα επιτρέψει στην Ένωση να διατυπώσει με μεγαλύτερη σαφήνεια τα χαρακτηριστικά που διακρίνουν την ευρωπαϊκή κτηνοτροφική παραγωγή, τόσο εντός της εσωτερικής αγοράς όσο και στο πλαίσιο του παγκόσμιου ανταγωνισμού.

Μια πρώτη προτεραιότητα είναι η βελτίωση της αναγνώρισης από την αγορά και η αξιοποίηση της αριστείας. Οι γεωργοί μπορούν να διατηρήσουν φιλόδοξα πρότυπα μόνο εάν αυτά ανταμείβονται οικονομικά. Είναι απαραίτητο να υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια σε ολόκληρη την αλυσίδα τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης σαφέστερης πληροφόρησης και επισήμανσης. Η Επιτροπή θα βοηθήσει τους καταναλωτές να κάνουν συνειδητές επιλογές και να αναγνωρίζουν την αξία των κτηνοτροφικών προϊόντων της ΕΕ.

Βασικό στοιχείο είναι ο **σαφέστερος προσδιορισμός της προέλευσης από την ΕΕ.** Η Επιτροπή προτίθεται να ενισχύσει σταδιακά τον ρόλο της προέλευσης της ΕΕ στην εμπορία ζώων μέσω προτύπων εμπορίας, διερευνώντας το ενδεχόμενο δημιουργίας μιας διευρυμένης νομικής βάσης στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης των αγορών. Θα **βασιστεί**

αρχικά στους κανόνες για το κρέας πουλερικών για την ενίσχυση της προβολής της προέλευσης και την άντληση διδαγμάτων για άλλους τομείς.

Η Επιτροπή θα εργαστεί για την αξιοποίηση των υψηλότερων προτύπων και των ειδικών χαρακτηριστικών της κτηνοτροφικής παραγωγής της ΕΕ μέσω προαιρετικών αποκλειστικών ενδείξεων στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης των αγορών. Με τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή, σε εθελοντική βάση, η χρήση ενός σαφώς αναγνωρίσιμου **όρου «ευρωπαϊκής αριστείας»**, ο οποίος θα υποστηρίζεται από κανονιστικές προδιαγραφές και θα επιτρέπει την αξιόπιστη και εναρμονισμένη προβολή καθορισμένων χαρακτηριστικών. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει κριτήρια όπως η παραγωγή χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, οι φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές, η χρήση τοπικών ζωοτροφών, η τοπική εκτροφή και σφαγή, καθώς και τα υψηλά πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων. Αυτές οι προαιρετικές αποκλειστικές ενδείξεις θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την απόδειξη της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις βιωσιμότητας που απαιτούνται από τα εθνικά ή ευρωπαϊκά ταμεία για την πρόσβαση σε επενδύσεις, ώστε οι γεωργοί να έχουν πρόσβαση σε ευκαιρίες χρηματοδότησης χωρίς να χρειάζεται να υποβάλλουν επανειλημμένα τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία («αρχή «μόνον άπαξ»).

Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης τον τρόπο με τον οποίο τα υφιστάμενα εργαλεία μπορούν να στηρίζουν καλύτερα την αξιοποίηση της ποιότητας στην κτηνοτροφική παραγωγή, **συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας του κρέατος**. Το ισχύον ενωσιακό πλαίσιο ταξινόμησης των σφαγίων βασίζεται κυρίως σε ποσοτικά κριτήρια. Μολονότι διασφαλίζει μια κοινή γλώσσα της αγοράς και διαφάνεια των τιμών, δεν αποτυπώνει το πλήρες φάσμα των χαρακτηριστικών ποιότητας που είναι σημαντικά για τους καταναλωτές και την αξιοποίηση από την αγορά. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει αν το πλαίσιο αυτό θα μπορούσε να αναπτυχθεί περαιτέρω, σε εθελοντική βάση, ώστε να περιλαμβάνει ορισμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά, όπως τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά της μεθόδου παραγωγής, και αν αυτά θα μπορούσαν να υποστηριχθούν από προαιρετικές αποκλειστικές ενδείξεις για την ενίσχυση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας αξίας και της αναγνώρισης της ποιότητας.

Ως δεύτερη προτεραιότητα, η Επιτροπή θα ενισχύσει την προβολή εδαφικά ενσωματωμένων κτηνοτροφικών συστημάτων. Θα χρησιμοποιήσει την **πολιτική προώθησης της ΕΕ** για να αναδείξει την ποιότητα, τη βιωσιμότητα, τα υψηλά πρότυπα καλής διαβίωσης, ιδίως τα συστήματα εκτροφής χωρίς κλωβούς και την παραγωγή αυγών χωρίς θανάτωση αρσενικών νεοσσών, καθώς και την εδαφική εδραίωση των κτηνοτροφικών προϊόντων της ΕΕ τόσο στις εσωτερικές όσο και στις εξωτερικές αγορές. Θα δοθεί μεγαλύτερη στήριξη σε συστήματα που συνδέονται στενά με τις αγροτικές περιοχές, με στόχο τη βελτίωση της προβολής της προστιθέμενης αξίας και την ενίσχυση της τοποθέτησης σε κατηγορίες υψηλής αξίας, όπου αυτό δικαιολογείται.

Για να μεγιστοποιηθούν οι αποδόσεις της αγοράς, οι συμφεροντούχοι και τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να συνεργαστούν ιδίως όσον αφορά την **εδαφική σήμανση των προϊόντων** η οποία συνδέει τα κτηνοτροφικά προϊόντα με την ιστορική ταυτότητα και τα φυσικά χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων περιοχών ή φυλών τους· την ανάπτυξη πρωτοβουλιών αγροτουρισμού και διαφοροποίησης· και τη συλλογική διαχείριση του τοπίου για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διαχείριση τοπίων εντός οικοσυστημάτων που βασίζονται στην κτηνοτροφία.

Για τη στήριξη αυτών των προσπαθειών σε μεγαλύτερη κλίμακα, **η πολιτική της ΕΕ για την προώθηση της γεωργίας θα μπορούσε να προβλέψει ειδικό άξονα προώθησης** που θα επικεντρώνεται σε εδαφικά ενσωματωμένα κτηνοτροφικά συστήματα, με στόχο την επιτάχυνση της διείσδυσής τους στην αγορά.

Η τρίτη προτεραιότητα βασίζεται στην υφιστάμενη πολιτική ποιότητας της ΕΕ, ιδίως στις γεωγραφικές ενδείξεις (ΓΕ) και στη βιολογική παραγωγή. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει την υιοθέτηση, την προώθηση και την προστασία τους ως βασικών εργαλείων. Για την ενίσχυση αυτών των πλαισίων, η Επιτροπή θα επανεξετάσει τα σχέδια δράσης για τη βιολογική παραγωγή και τις ΓΕ.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σε μια ολοένα και πιο σκληρή παγκόσμια οικονομία, η απάντηση της Ένωσης είναι η διαμόρφωση ενός ευρωπαϊκού μοντέλου κτηνοτροφίας στο οποίο οι στόχοι της ανθεκτικότητας, της ανταγωνιστικότητας, της βιωσιμότητας, της εδαφικότητας και της αριστείας αλληλοενισχύονται.

Η στρατηγική της ΕΕ για την κτηνοτροφία παρουσιάζει ένα συνεκτικό όραμα για το μέλλον του κτηνοτροφικού τομέα. Η Επιτροπή προωθεί ένα θετικό, ισορροπημένο αφήγημα για την κτηνοτροφία, αναγνωρίζοντας τόσο τις προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένου του περιβαλλοντικού και κλιματικού αποτυπώματος, όσο και τη συμβολή του τομέα στον εφοδιασμό με τρόφιμα, την απασχόληση, την εδαφική συνοχή, τη βιοποικιλότητα και την πολιτιστική αξία.

Η **ανθεκτικότητα** θα ενισχυθεί μέσω συντονισμένων προσπάθειών για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, την ενίσχυση της βιοπροφύλαξης, την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων και τη βελτίωση της αξιοπιστίας της αγοράς και της αλυσίδας εφοδιασμού.

Η **ανταγωνιστικότητα** θα ενισχυθεί με την αντιμετώπιση του χρηματοδοτικού κενού και της φθίνουσας κατάστασης της κτηνοτροφίας σε ορισμένες περιφέρειες, την προώθηση της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης και της απόκτησης δεξιοτήτων, και τη διασφάλιση της δικαιοσύνης στο εμπόριο.

Η **βιωσιμότητα** θα επιτευχθεί με τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, τη στήριξη της βιοποικιλότητας και την προώθηση κυκλικών γεωργικών συστημάτων προσανατολισμένων στην καλή διαβίωση των ζώων που διατηρούν τη ζωτικότητα των αγροτικών περιοχών.

Η **εδαφικότητα** αναγνωρίζει την ποικιλομορφία των τοπίων και τις τοπικές συνθήκες της Ευρώπης, ενδυναμώνοντας τις νέες γενιές γεωργών και ενισχύοντας τις περιφερειακές οικονομίες.

Συλλογικά, αυτές οι συντονισμένες προσπάθειες της Επιτροπής, των κρατών μελών και των συμφεροντούχων θα δημιουργήσουν ένα ισχυρό πλαίσιο **αριστείας** που θα βοηθήσει τον κτηνοτροφικό τομέα να ακμάσει σε συνθήκες παγκόσμιου ανταγωνισμού.

Η Επιτροπή, επικουρούμενη από τον άξονα εργασίας για το ζωικό κεφάλαιο, θα παρακολουθεί την πρόοδο και θα υποβάλλει σχετικές εκθέσεις. Χάρη στην ενεργή συμμετοχή του σε αυτές τις στρατηγικές πρωτοβουλίες, ο τομέας μπορεί να προσβλέπει σε ένα βιώσιμο και δίκαιο μέλλον ευημερίας.